

A munkanélküliség területi mintázatának változása Magyarországon – a gazdasági világválság hatása

Lócsei Hajnalka

tanársegéd, ELTE TTK Regionális Tudományi Tanszék
külső munkatárs, MKIK GVI

Az előadás felépítése

- Kérdésfelvetés
- Módszertani megfontolások
- A válság hatása a munkanélküliség területi mintázatára
- (Konklúziók)

Kérdések

A gazdasági világválság hatása a hazai munkaerőpiacra...

- Általános vagy a földrajzi térhez köthető a hatás? (Vannak-e egyáltalán területi különbségek?)
- Inkább a fejlettebb térségekben romlik a helyzet, vagy az elmaradottabbakban?
- Néhány válságágazat a fővároshoz erősen kötődik – jelentős itt a hatás?
- Stabil-e a területi kép, vagy változik időben?

Módszertani megfontolások

A munkanélküliség mérése

- Legfontosabb adatforrások:
 - KSH
 - Népszámlálás
 - lakossági munkaerőfelmérés
 - Állami Foglalkoztatási Szolgálat (FSZH, egykori OMKMK)
- Különböző adatforrások nem összeegyeztethetők!
 - Munkanélküliek száma (KSH) nem azonos a nyilvántartott álláskeresők – korábban regisztrált munkanélküliek – számával (FSZH)
 - Aktív népesség, aktív korú népesség: 15-64, 15-74, munkavállalási korú népesség

Lakossági munkaerőfelmérés

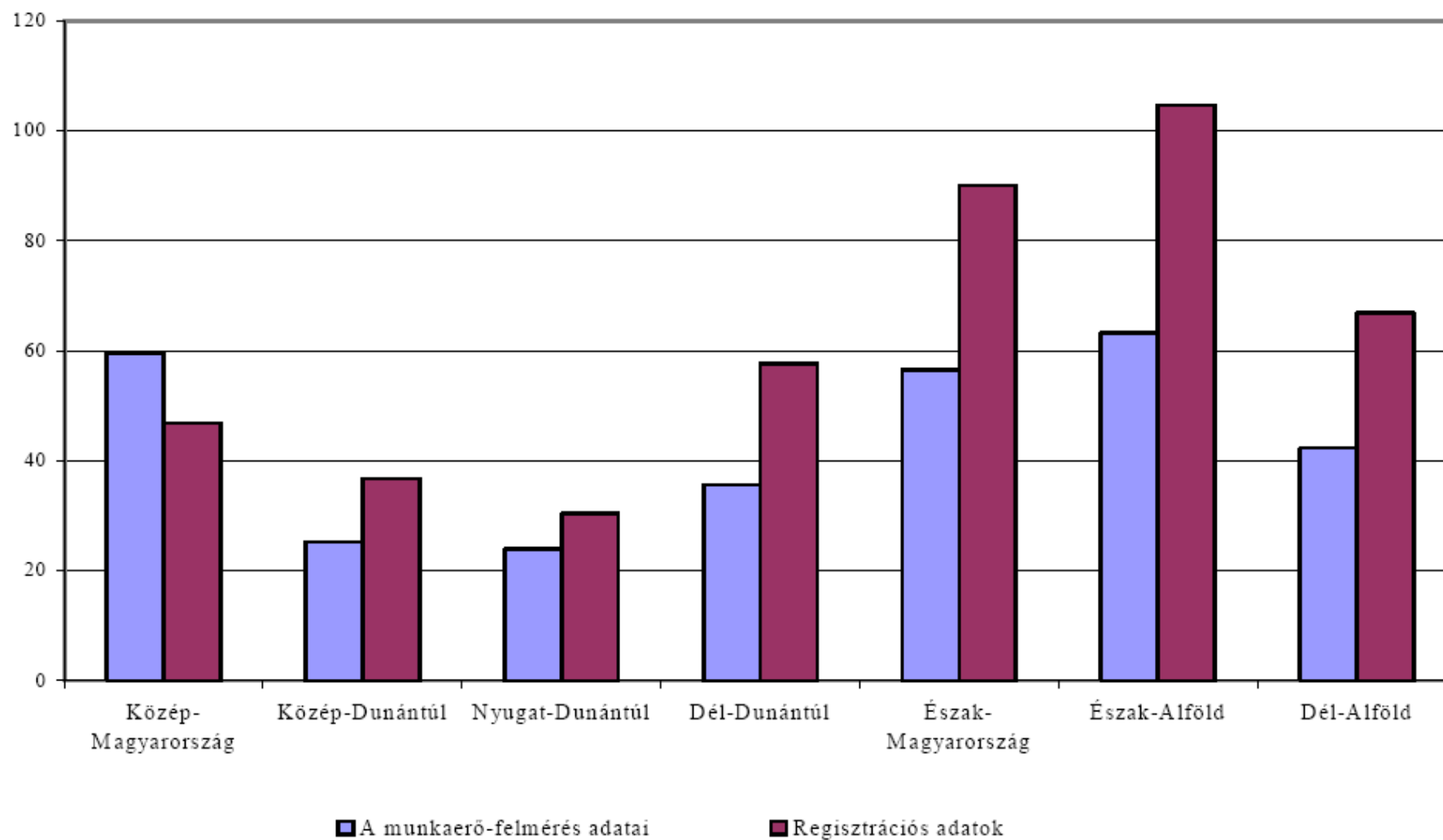
- 1992-től magánháztartásokra kiterjedő reprezentatív felvétel alapján
 - 1998 előtt 24 ezer háztartás adatait teljeskörűsítették
 - 1998 óta 32 ezer háztartást kérdeznek meg negyedévente
- az ILO ajánlásainak megfelelően a 15-74 éves népességre vonatkozóan
- 2003-tól a 2001. évi Népszámlálás népességsúlyai alapján átdolgozták az adatokat
 - 1998-ban törés az adatsorokban
- **negyedévente**
- **megyei szinten**

Az Állami Foglalkoztatási Szolgálat nyilvántartása

- a munkanélküliség kezelésére szolgáló eszkörendszer működtetésére és értékelésére alakították ki
- a nyilvántartott álláskeresők definíciója függ az ország mindenkori foglalkoztatáspolitikájától, az ellátórendszer szigorúságától (jogszabályokban rögzített)
- Viszonyítási alap: munkaképes korú népesség
→ idősorok vizsgálatánál korlát
- **Havi** rendszerességgel közölt
- **Települési** szintű adatok

A munkanélküliek száma régióként, 2007. I. félévben

ezer fő

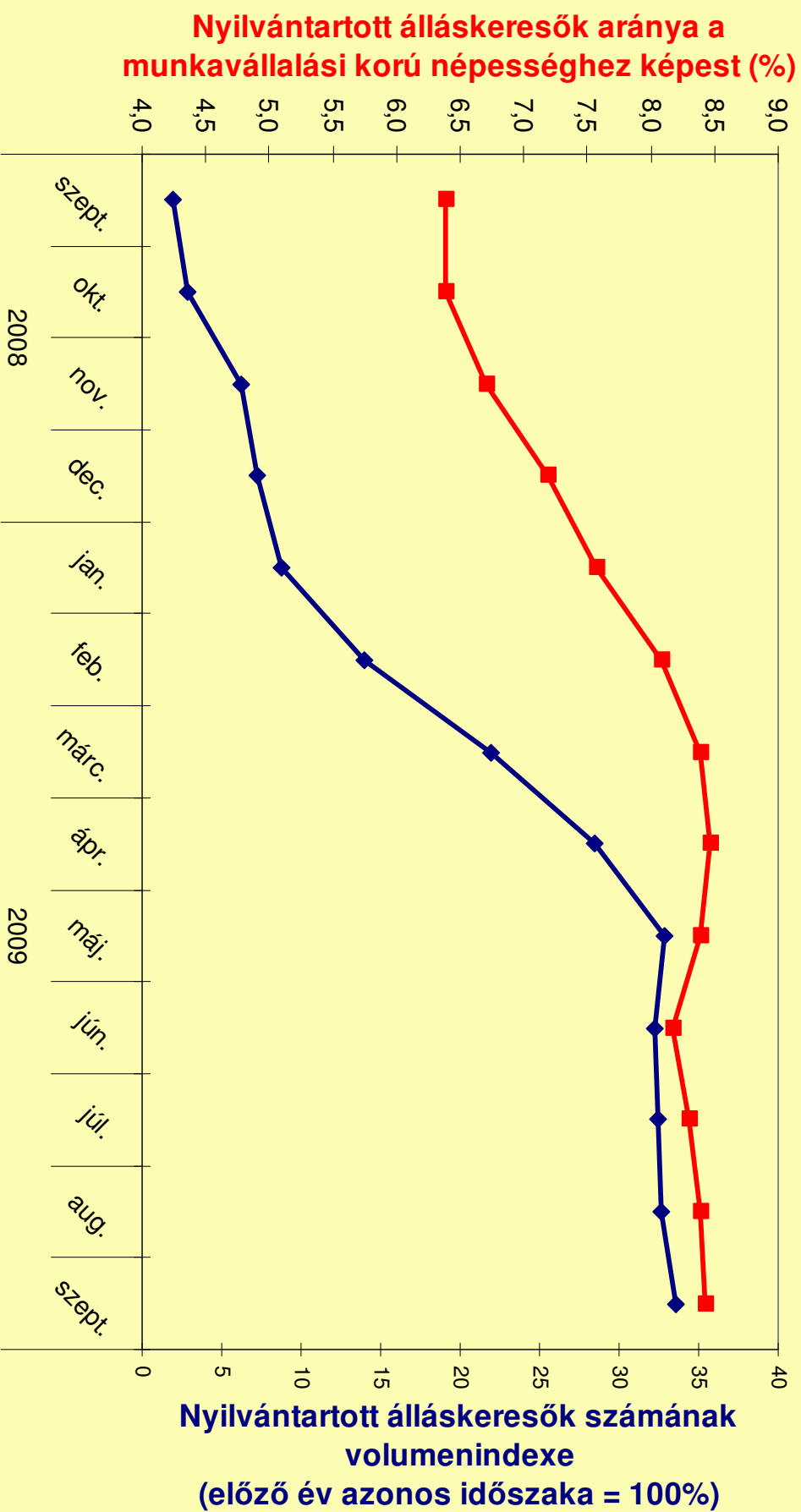
Forrás: KSH, Főbb munkaügyi folyamatok 2007. január-június

Felhasznált adatok

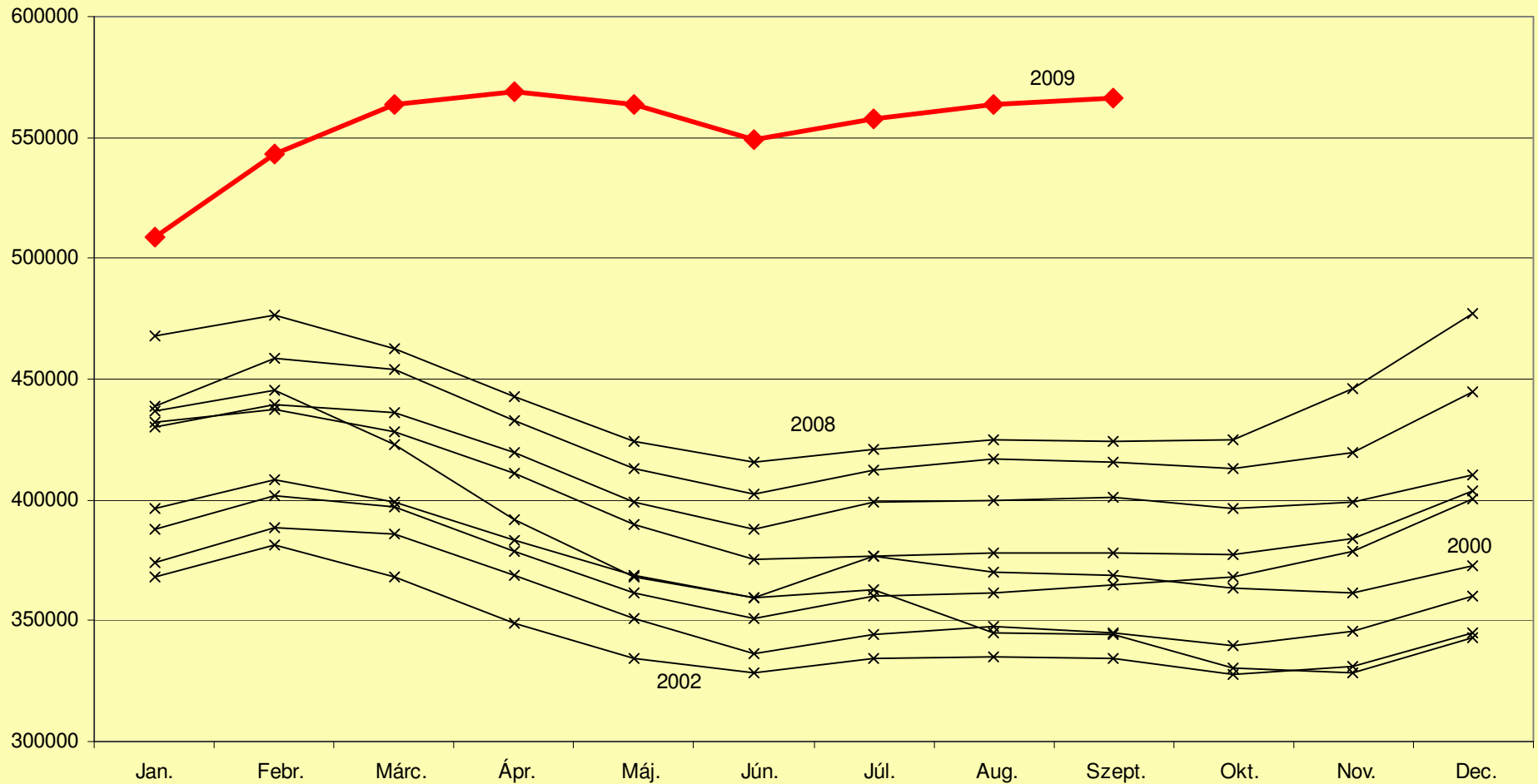
- Adatforrás: ÁFSZ
- Alkalmazott indikátorok:
 - Álláskeresők számának volumenindexe
 - Álláskeresők arányának változása
 - Álláskeresők aránya (az aktív korú népességhez képest)
- Térségi szint:
 - Kistérség (174)

A válság hatása a munkanélküliség területi mintázatára

Az álláskeresők száma és változása a válság hazai megjelenése óta

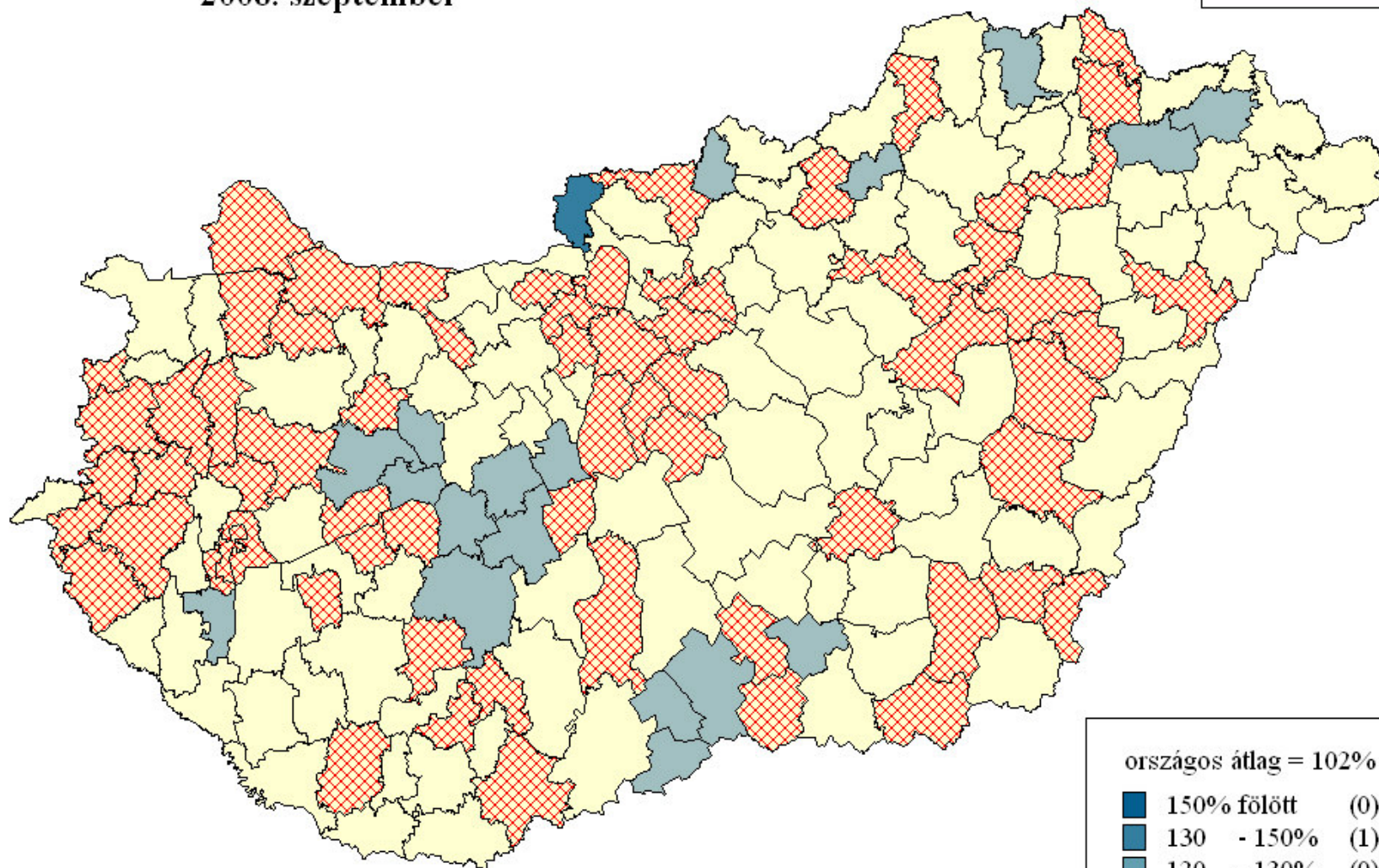

Az álláskeresők számának évi ingadozása, 2000-2009

Adatok forrása: www.afsz.hu

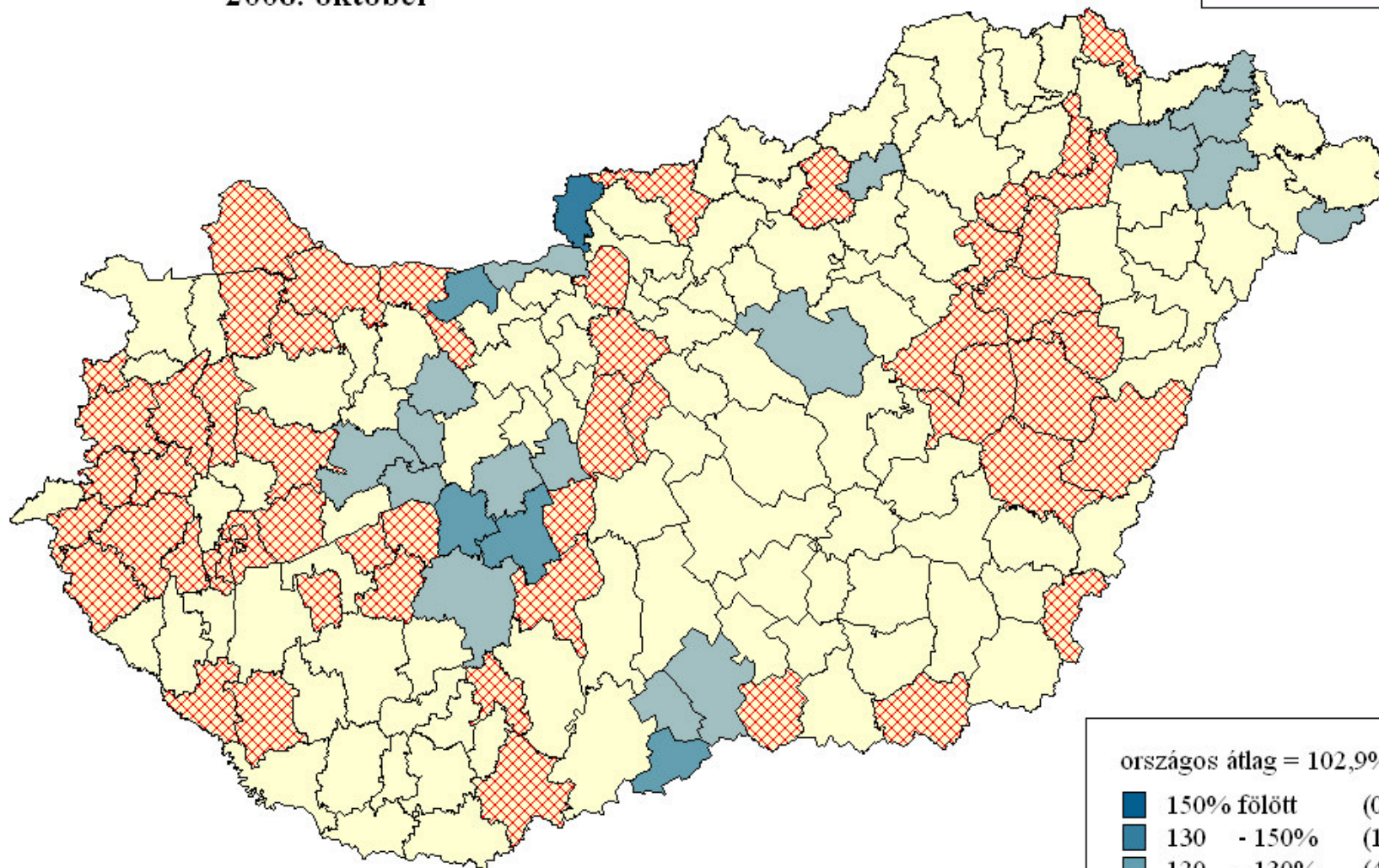
A nyilvántartott álláskeresők számának indexe
(előző év azonos időszaka = 100%)
2008. szeptember

országos átlag = 102%

■	150% fölött	(0)
■	130 - 150%	(1)
■	120 - 130%	(0)
■	110 - 120%	(18)
■	100 - 110%	(90)
■	100% alatt	(65)

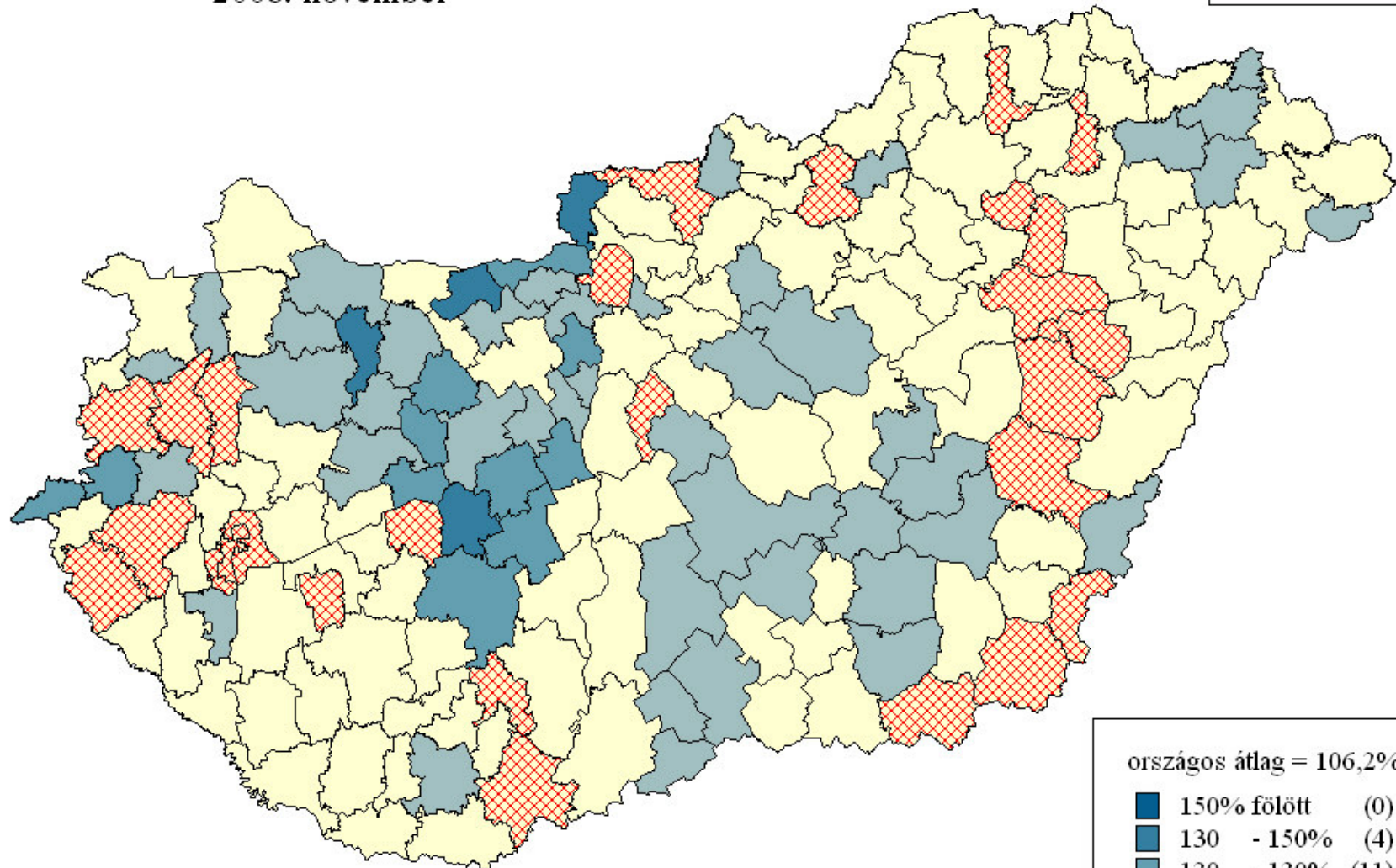
A nyilvántartott álláskeresők számának indexe
(előző év azonos időszaka = 100%)
2008. október

országos átlag = 102,9%

■	150% fölött	(0)
■	130 - 150%	(1)
■	120 - 130%	(4)
■	110 - 120%	(17)
■	100 - 110%	(100)
■	100% alatt	(52)

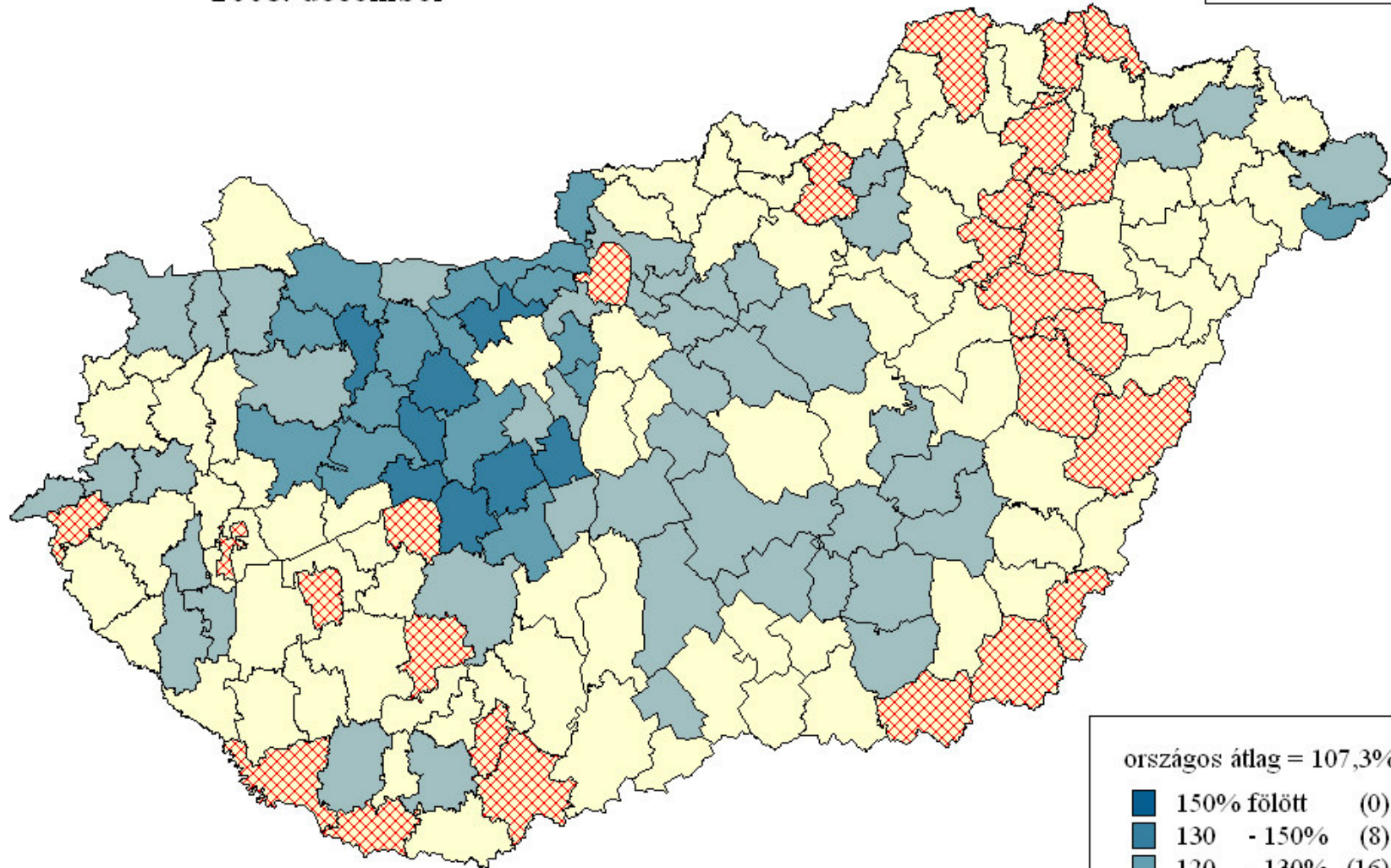
A nyilvántartott álláskeresők számának indexe
(előző év azonos időszaka = 100%)
2008. november

országos átlag = 106,2%

150% fölött	(0)
130 - 150%	(4)
120 - 130%	(11)
110 - 120%	(43)
100 - 110%	(90)
100% alatt	(26)

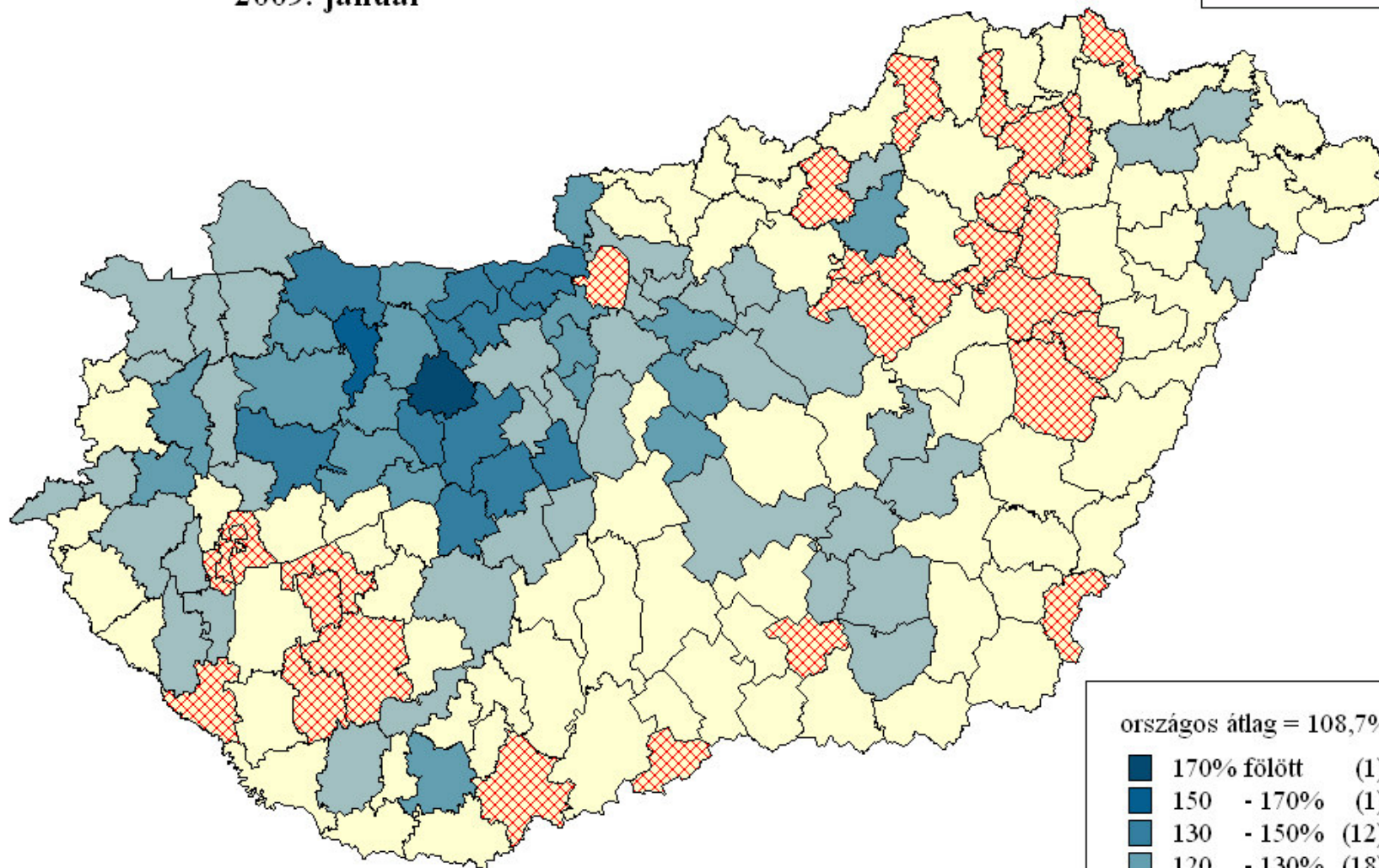
A nyilvántartott álláskeresők számának indexe
(előző év azonos időszaka = 100%)
2008. december

országos átlag = 107,3%

■	150% fölött	(0)
■	130 - 150%	(8)
■	120 - 130%	(16)
■	110 - 120%	(45)
■	100 - 110%	(79)
■	100% alatt	(26)

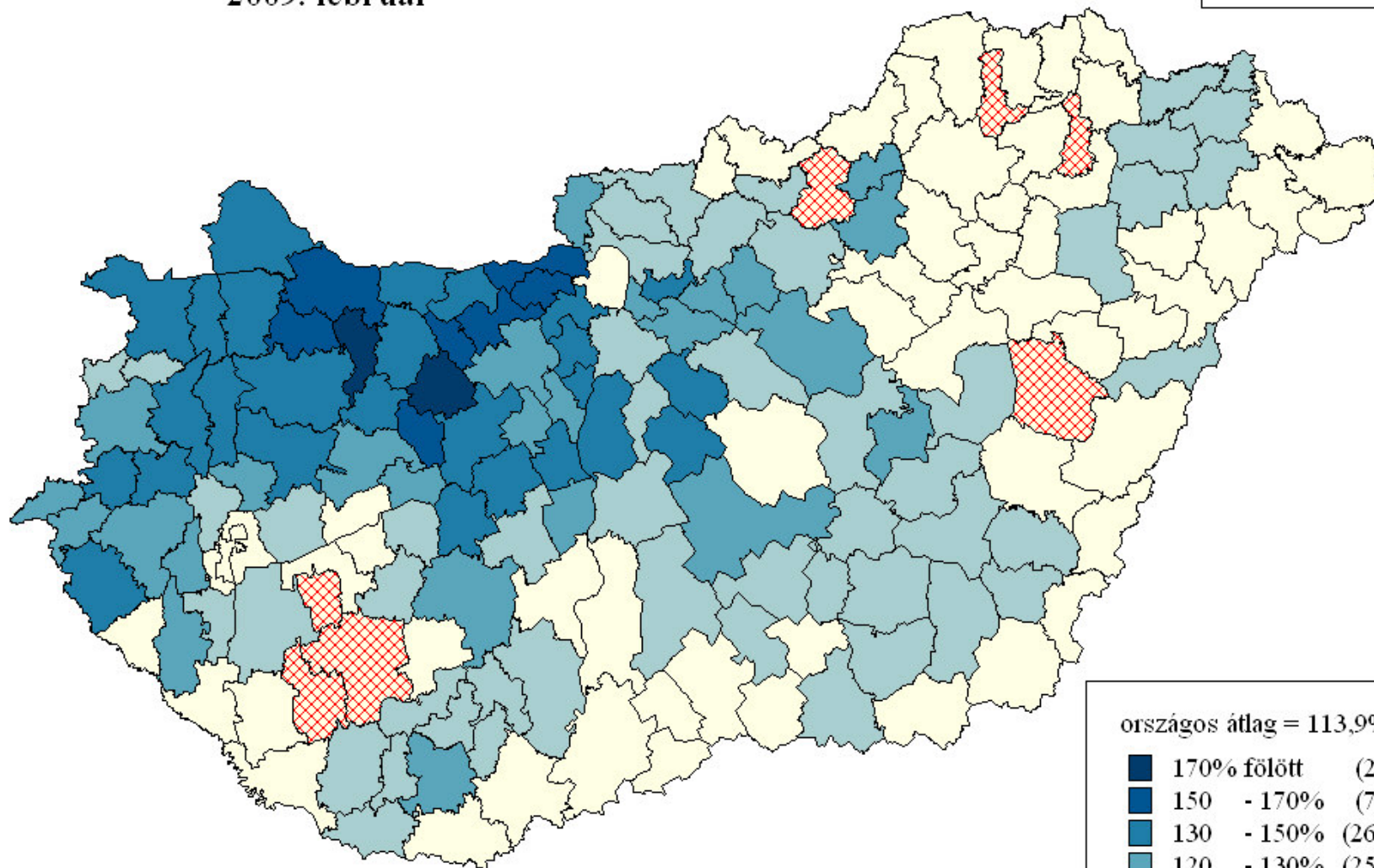
A nyilvántartott álláskeresők számának indexe
(előző év azonos időszaka = 100%)
2009. január

országos átlag = 108,7%

■	170% fölött	(1)
■	150 - 170%	(1)
■	130 - 150%	(12)
■	120 - 130%	(18)
■	110 - 120%	(41)
■	100 - 110%	(75)
■	100% alatt	(26)

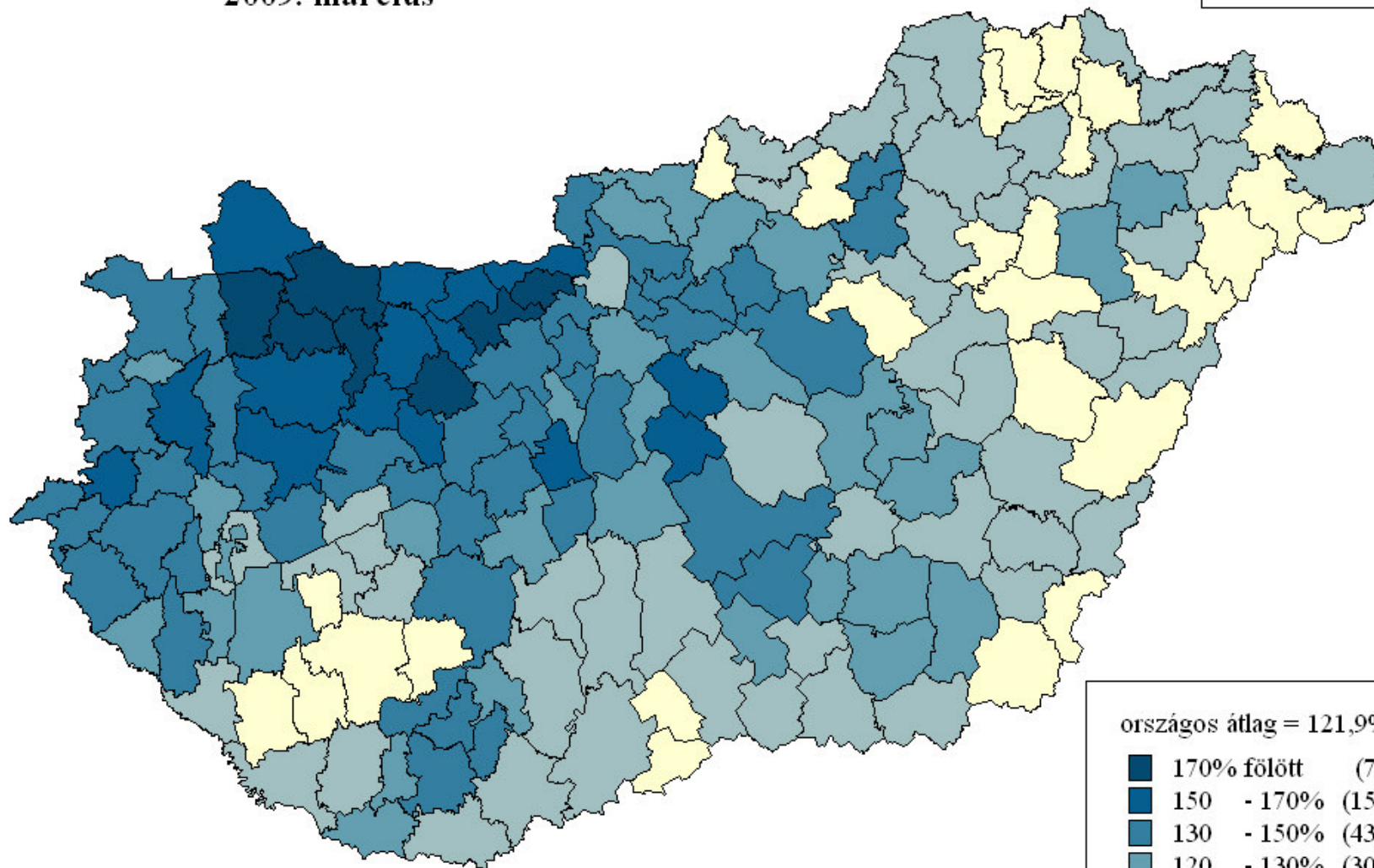
A nyilvántartott álláskeresők számának indexe
(előző év azonos időszaka = 100%)
2009. február

országos átlag = 113,9%

■	170% fölött	(2)
■	150 - 170%	(7)
■	130 - 150%	(26)
■	120 - 130%	(25)
■	110 - 120%	(50)
■	100 - 110%	(57)
■	100% alatt	(7)

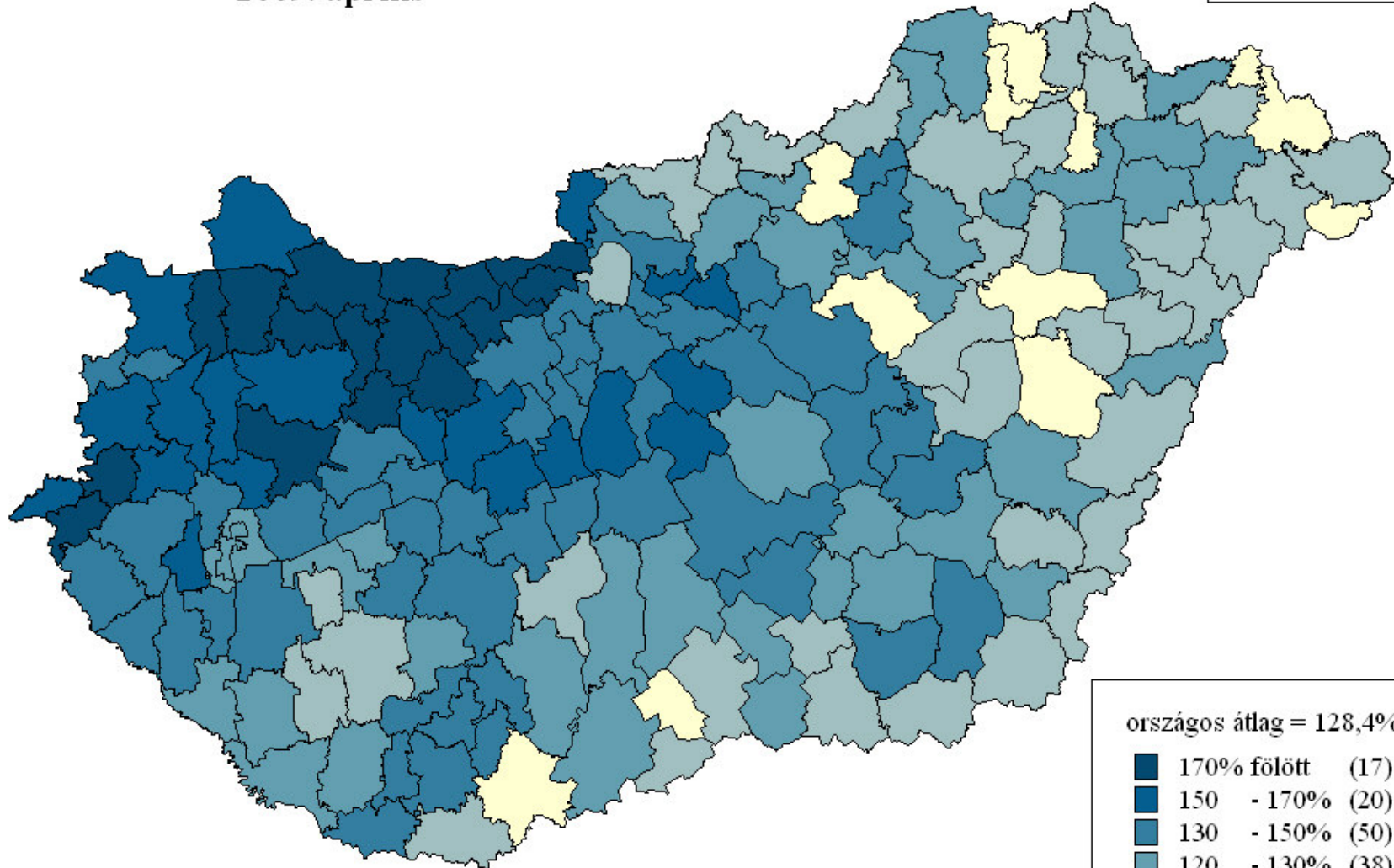
A nyilvántartott álláskeresők számának indexe
(előző év azonos időszaka = 100%)
2009. március

országos átlag = 121,9%

170% fölött	(7)
150 - 170%	(15)
130 - 150%	(43)
120 - 130%	(30)
110 - 120%	(52)
100 - 110%	(27)
100% alatt	(0)

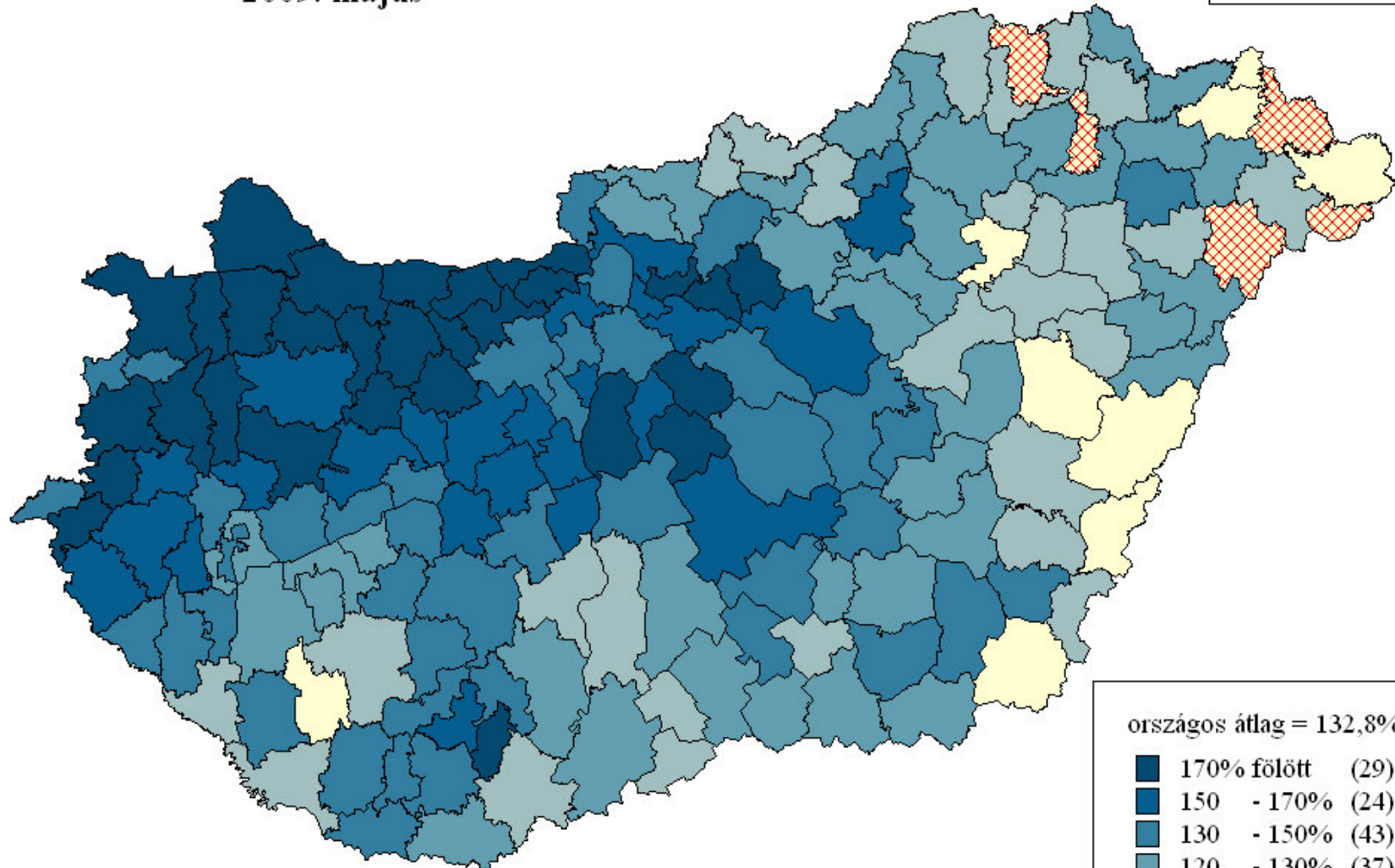
A nyilvántartott álláskeresők számának indexe
(előző év azonos időszaka = 100%)
2009. április

országos átlag = 128,4%

■	170% fölött	(17)
■	150 - 170%	(20)
■	130 - 150%	(50)
■	120 - 130%	(38)
■	110 - 120%	(37)
■	100 - 110%	(12)
■	100% alatt	(0)

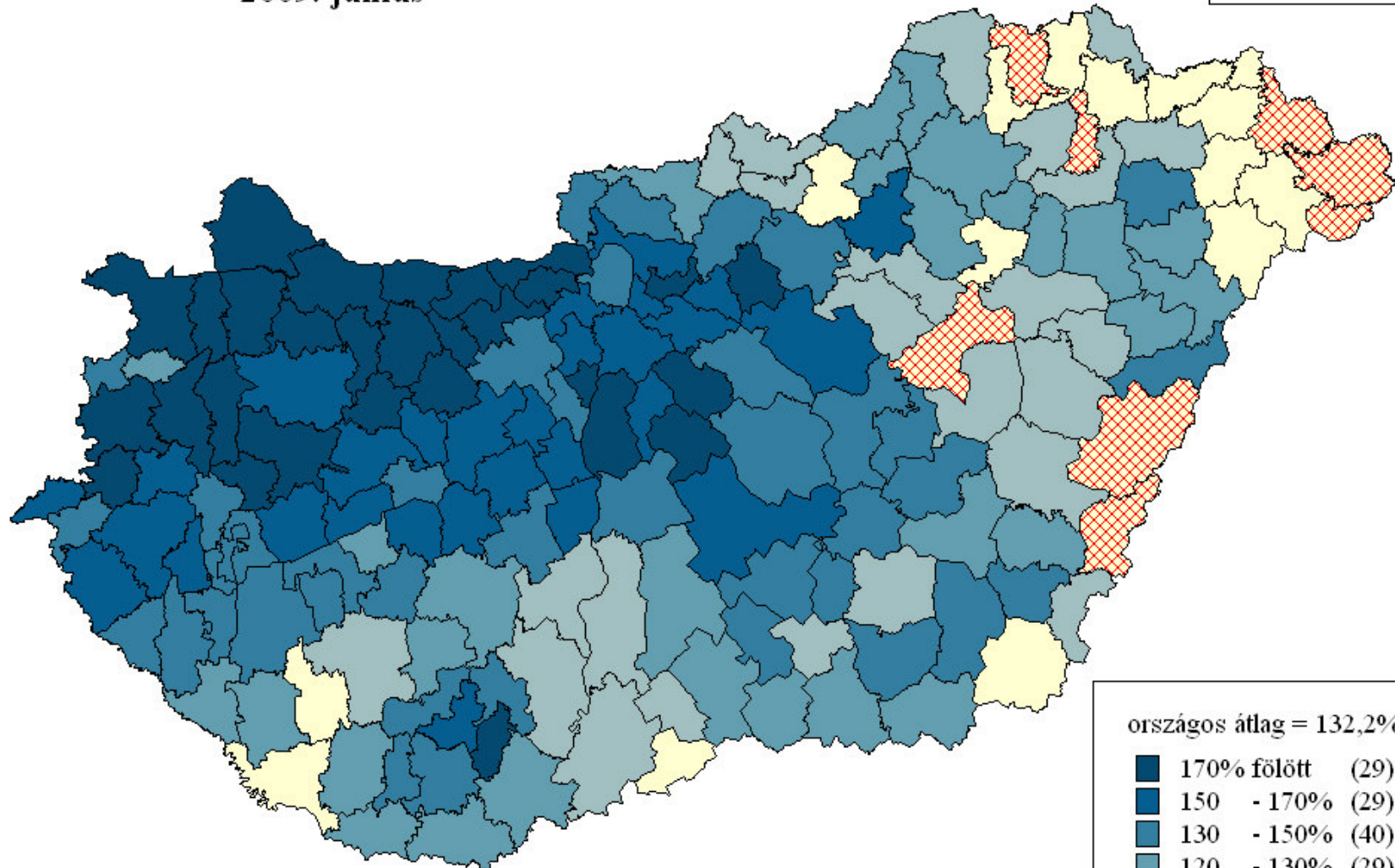
A nyilvántartott álláskeresők számának indexe
(előző év azonos időszaka = 100%)
2009. május

országos átlag = 132,8%

■	170% fölött	(29)
■	150 - 170%	(24)
■	130 - 150%	(43)
■	120 - 130%	(37)
■	110 - 120%	(27)
■	100 - 110%	(9)
■	100% alatt	(5)

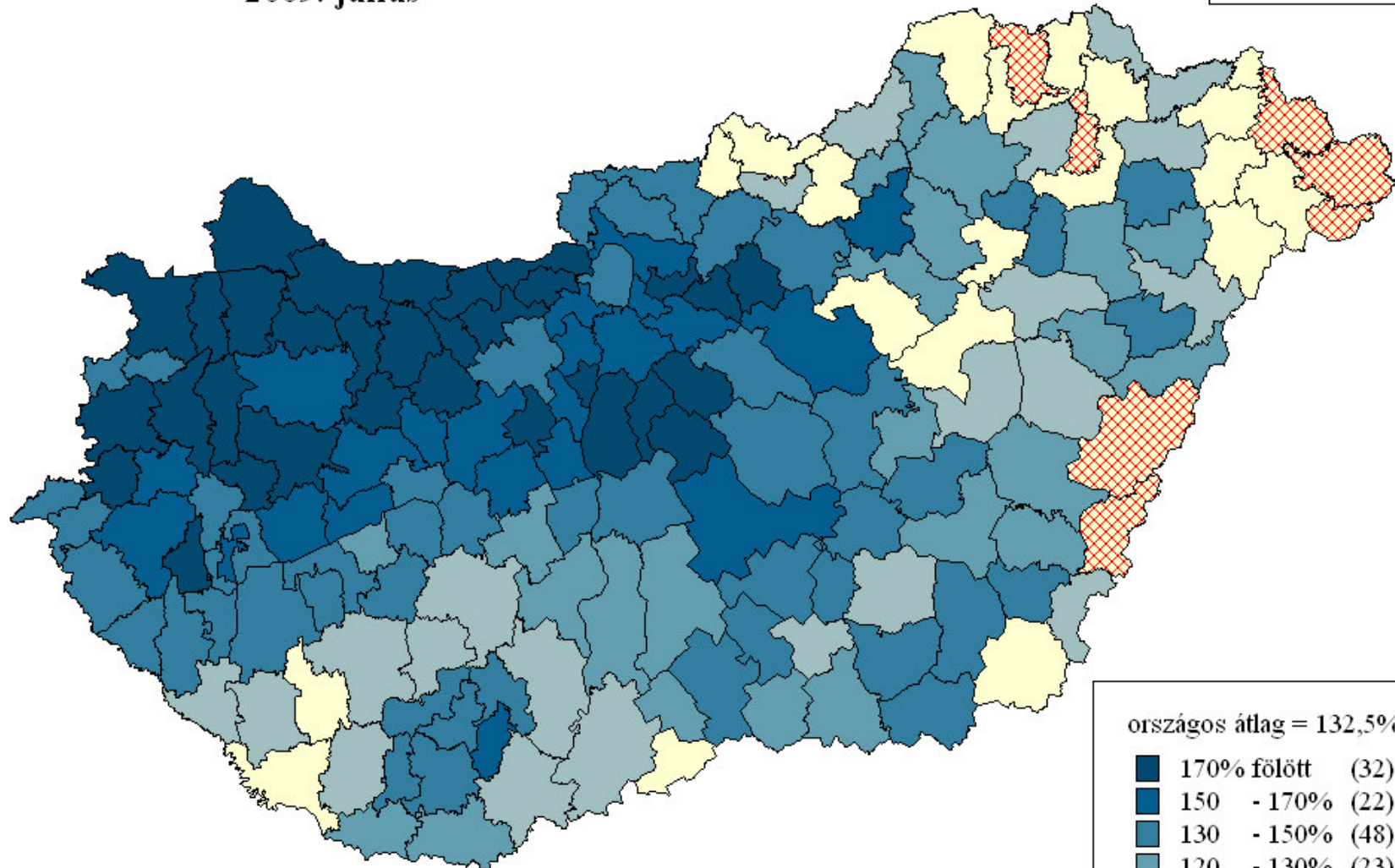
A nyilvántartott álláskeresők számának indexe
(előző év azonos időszaka = 100%)
2009. június

országos átlag = 132,2%

■	170% fölött	(29)
■	150 - 170%	(29)
■	130 - 150%	(40)
■	120 - 130%	(29)
■	110 - 120%	(24)
■	100 - 110%	(15)
■	100% alatt	(8)

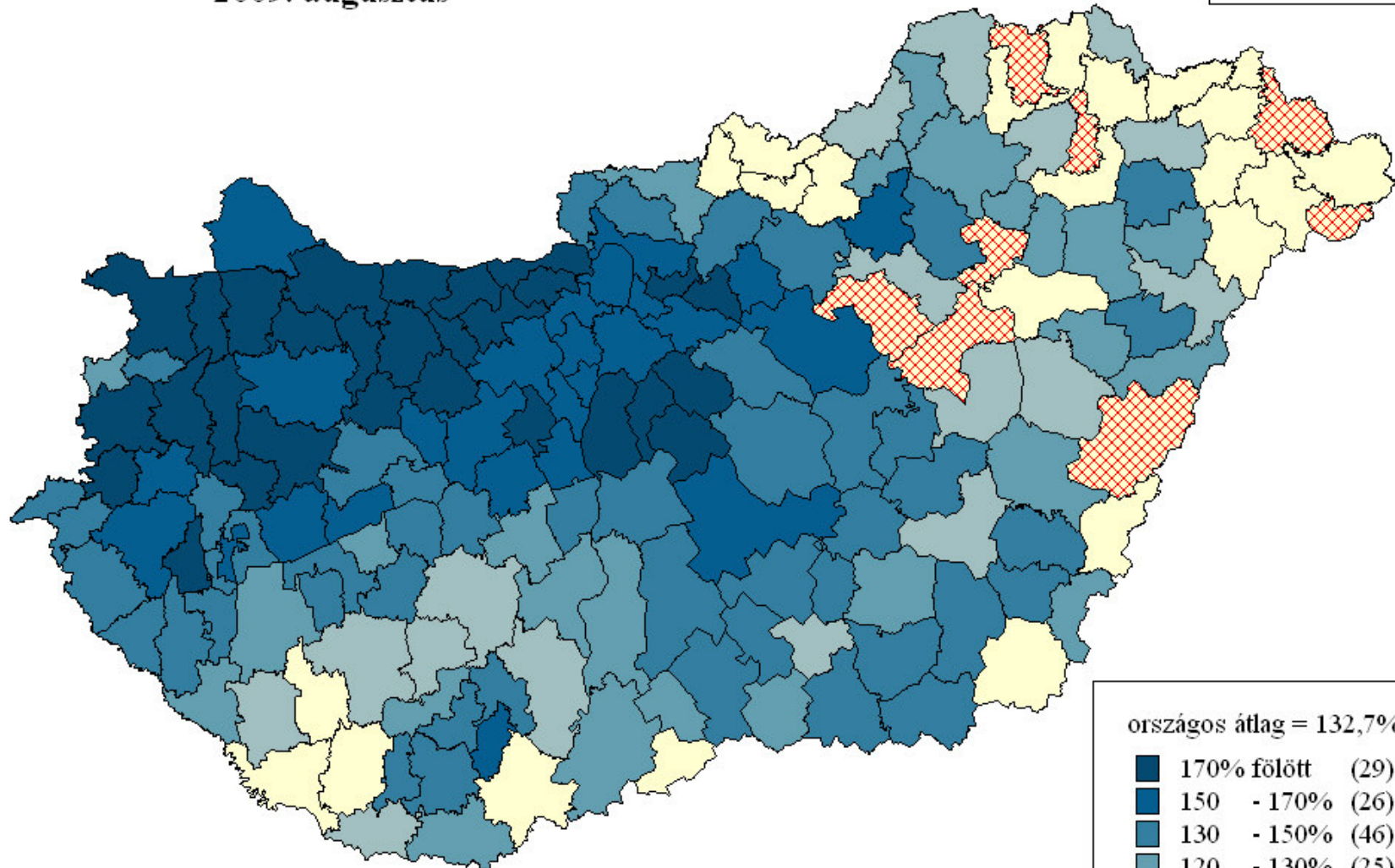
A nyilvántartott álláskeresők számának indexe
(előző év azonos időszaka = 100%)
2009. július

országos átlag = 132,5%

■	170% fölött	(32)
■	150 - 170%	(22)
■	130 - 150%	(48)
■	120 - 130%	(23)
■	110 - 120%	(22)
■	100 - 110%	(20)
■	100% alatt	(7)

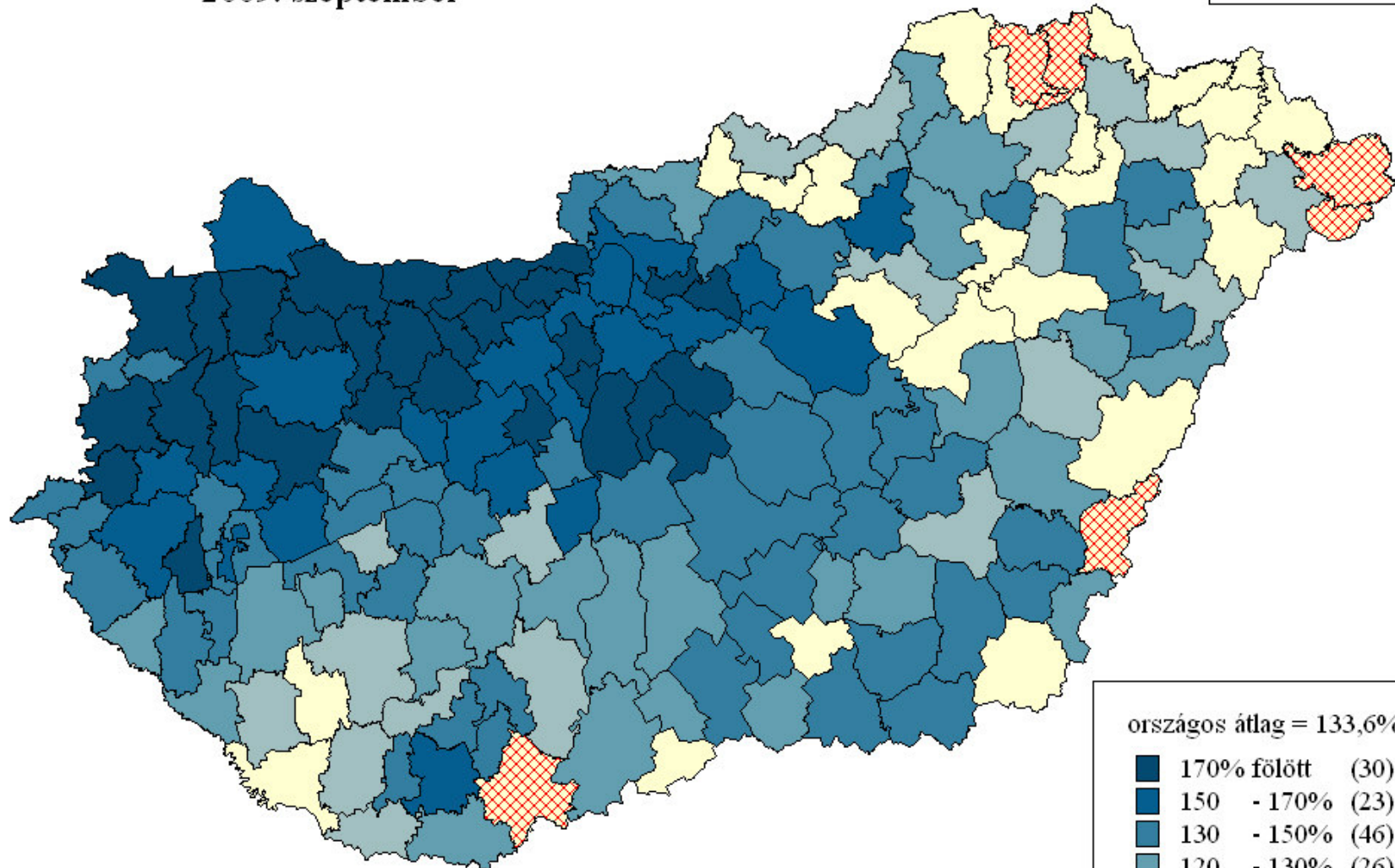
A nyilvántartott álláskeresők számának indexe
(előző év azonos időszaka = 100%)
2009. augusztus

országos átlag = 132,7%

■	170% fölött	(29)
■	150 - 170%	(26)
■	130 - 150%	(46)
■	120 - 130%	(25)
■	110 - 120%	(17)
■	100 - 110%	(23)
■	100% alatt	(8)

A nyilvántartott álláskeresők számának indexe
(előző év azonos időszaka = 100%)
2009. szeptember

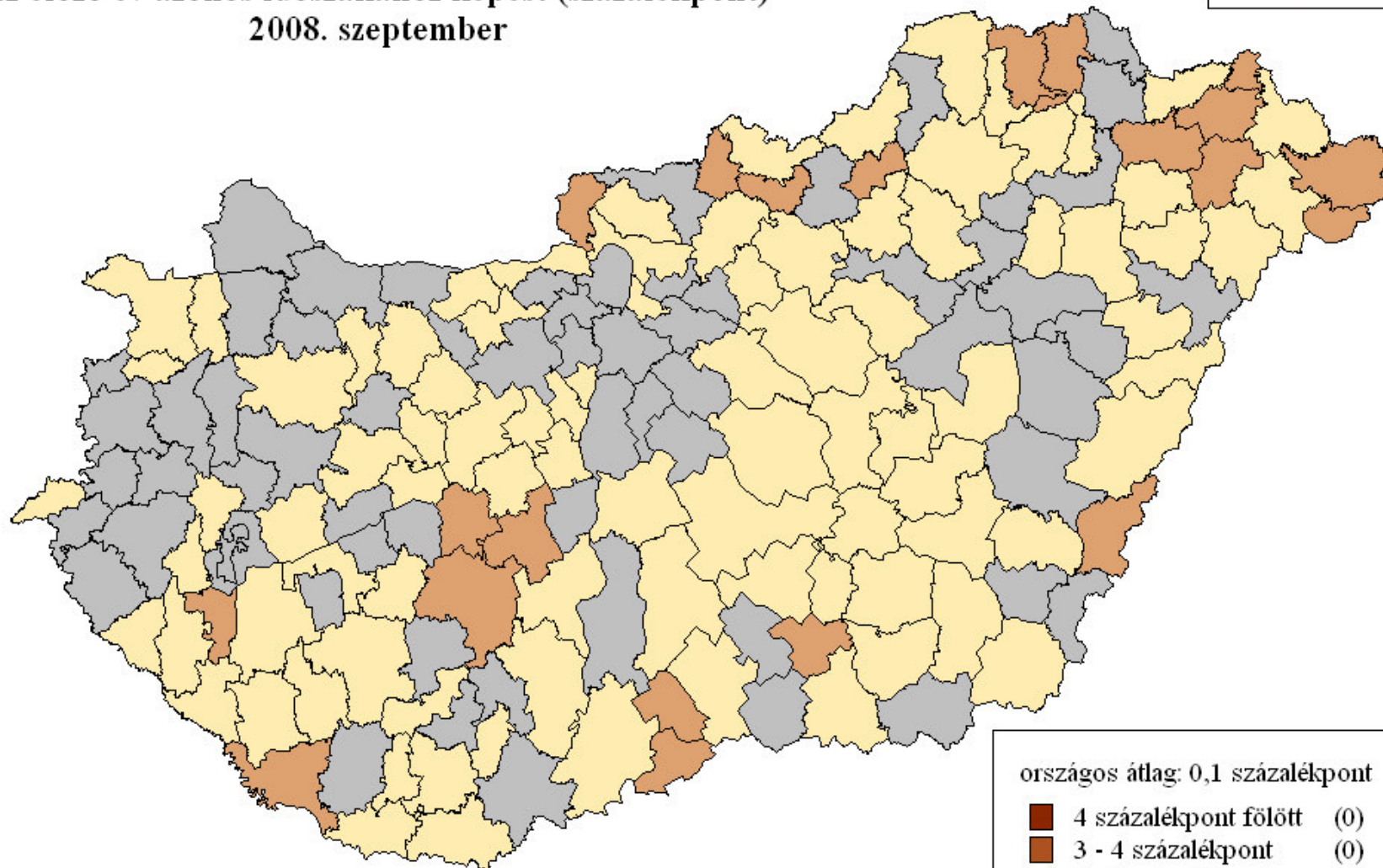
országos átlag = 133,6%

■	170% fölött	(30)
■	150 - 170%	(23)
■	130 - 150%	(46)
■	120 - 130%	(26)
■	110 - 120%	(19)
■	100 - 110%	(24)
■	100% alatt	(6)

Területi különbségek (1)

- A fejlettséghez képest fordított területi kép
 - Fejlettebb – érintettebb
 - BB-tengely markáns választóvonal
- Terjedés
 - Egyre kevesebb kistérség marad érintetlen

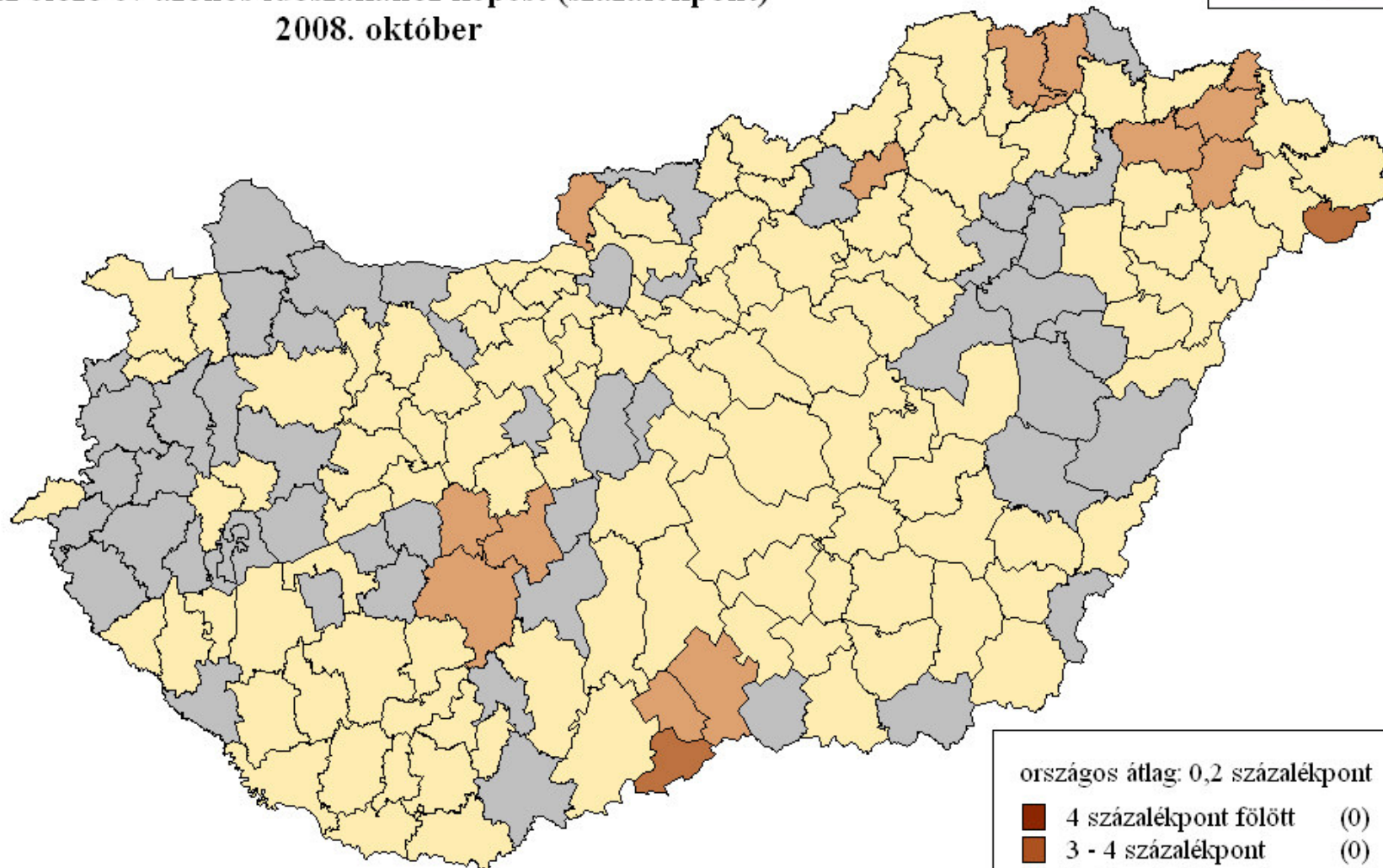
**A nyilvántartott álláskeresők arányának változása
az előző év azonos időszakához képest (százalékpont)
2008. szeptember**

országos átlag: 0,1 százalékpont

4 százalékpont fölött	(0)
3 - 4 százalékpont	(0)
2 - 3 százalékpont	(0)
1 - 2 százalékpont	(21)
0 - 1 százalékpont	(89)
0 százalékpont alatt	(64)

**A nyilvántartott álláskeresők arányának változása
az előző év azonos időszakához képest (százalékpont)
2008. október**

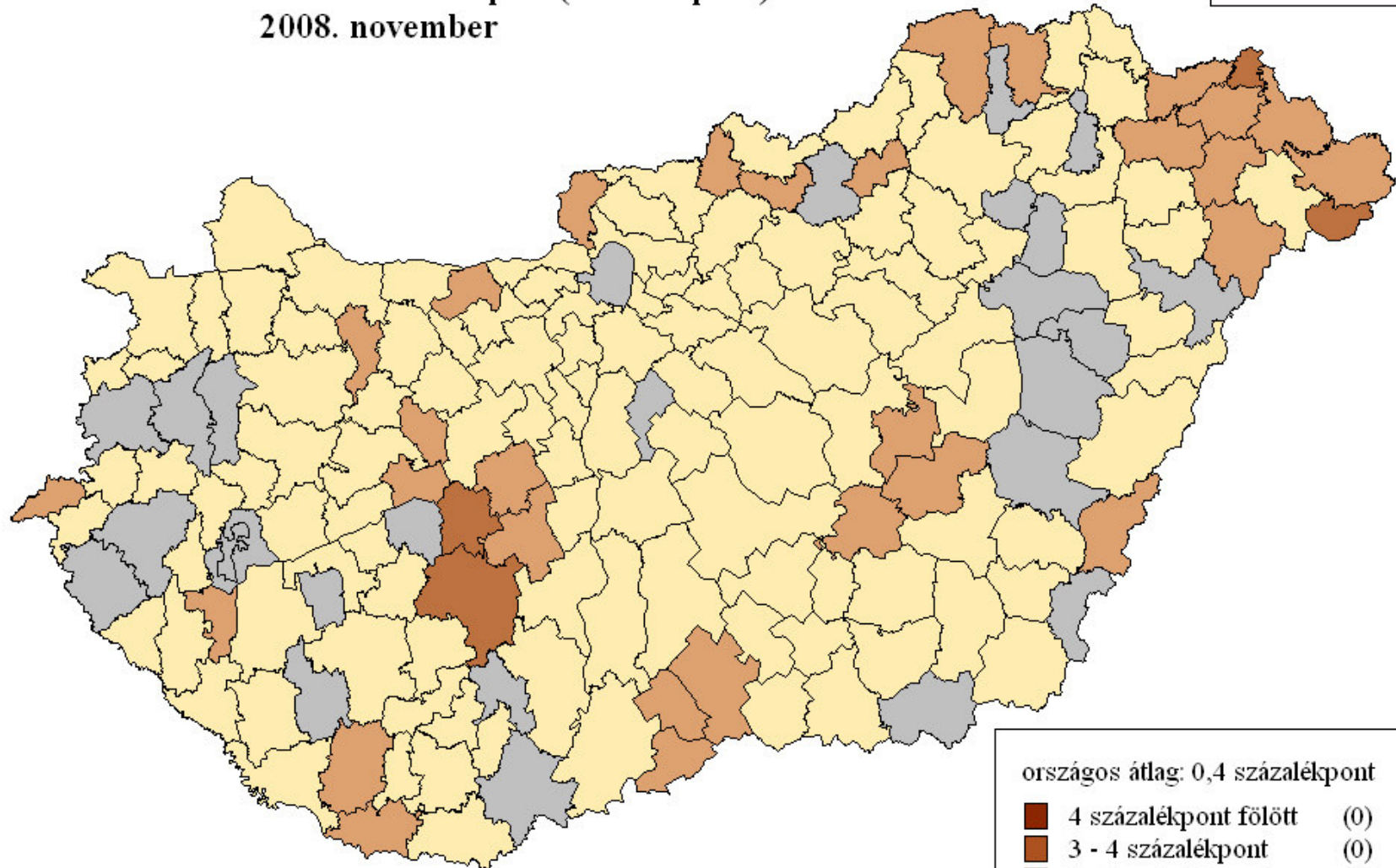

országos átlag: 0,2 százalékpont

■ 4 százalékpont fölött	(0)
■ 3 - 4 százalékpont	(0)
■ 2 - 3 százalékpont	(2)
■ 1 - 2 százalékpont	(13)
■ 0 - 1 százalékpont	(109)
■ 0 százalékpont alatt	(50)

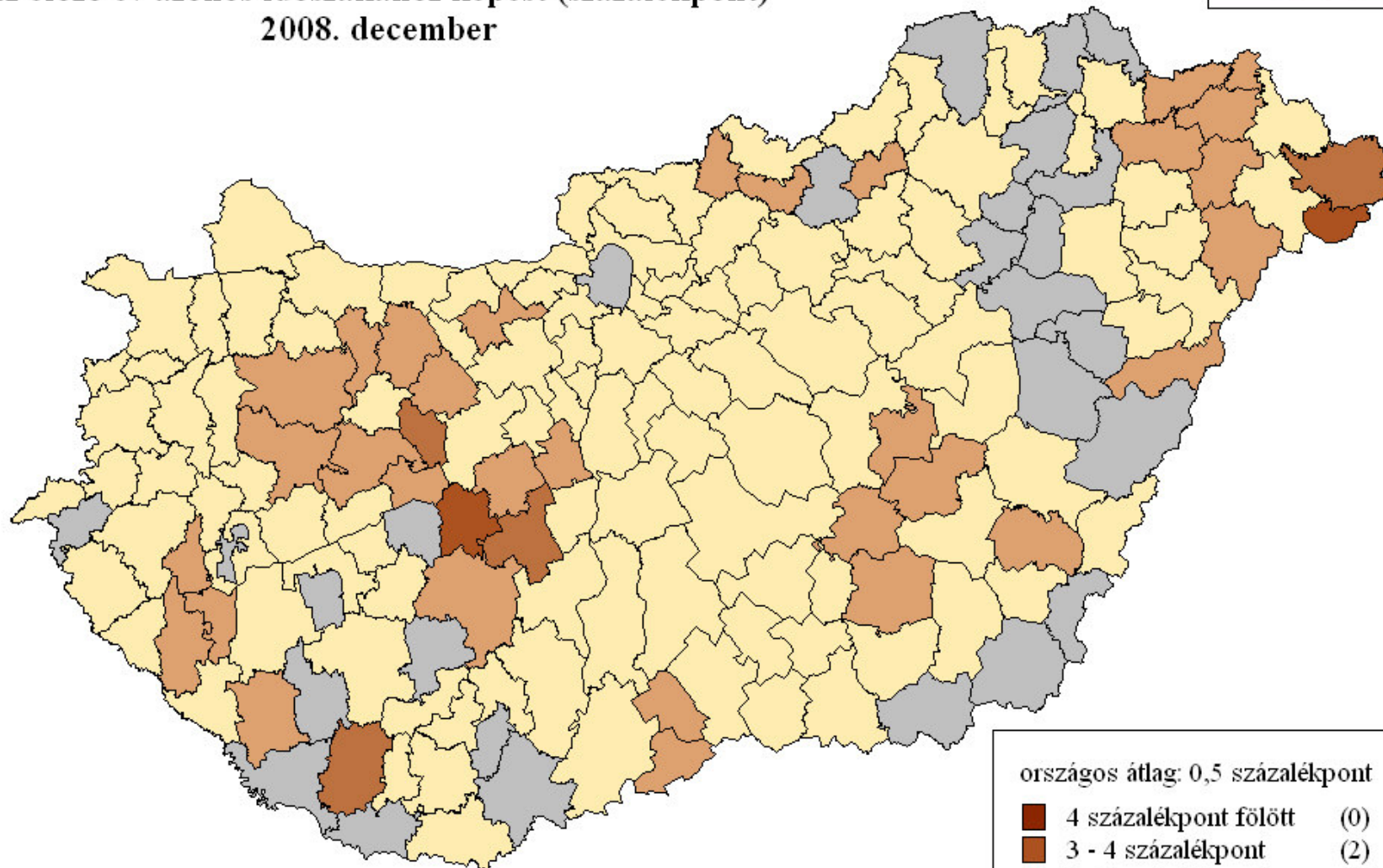
**A nyilvántartott álláskeresők arányának változása
az előző év azonos időszakához képest (százalékpont)
2008. november**

országos átlag: 0,4 százalékpont

■ 4 százalékpont fölött	(0)
■ 3 - 4 százalékpont	(0)
■ 2 - 3 százalékpont	(4)
■ 1 - 2 százalékpont	(30)
■ 0 - 1 százalékpont	(114)
■ 0 százalékpont alatt	(26)

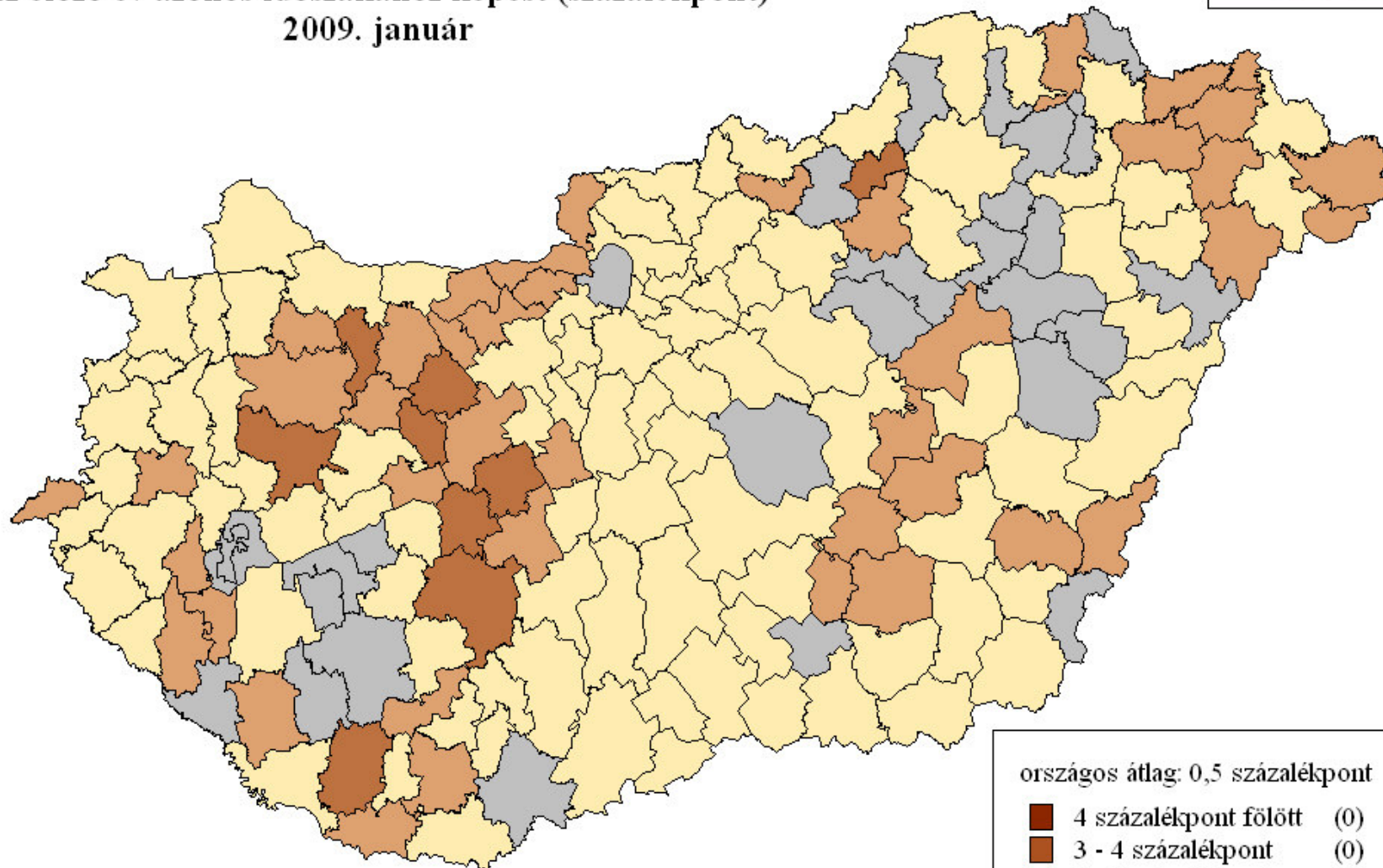
**A nyilvántartott álláskeresők arányának változása
az előző év azonos időszakához képest (százalékpont)
2008. december**

országos átlag: 0,5 százalékpont

■ 4 százalékpont fölött	(0)
■ 3 - 4 százalékpont	(2)
■ 2 - 3 százalékpont	(4)
■ 1 - 2 százalékpont	(32)
■ 0 - 1 százalékpont	(109)
■ 0 százalékpont alatt	(27)

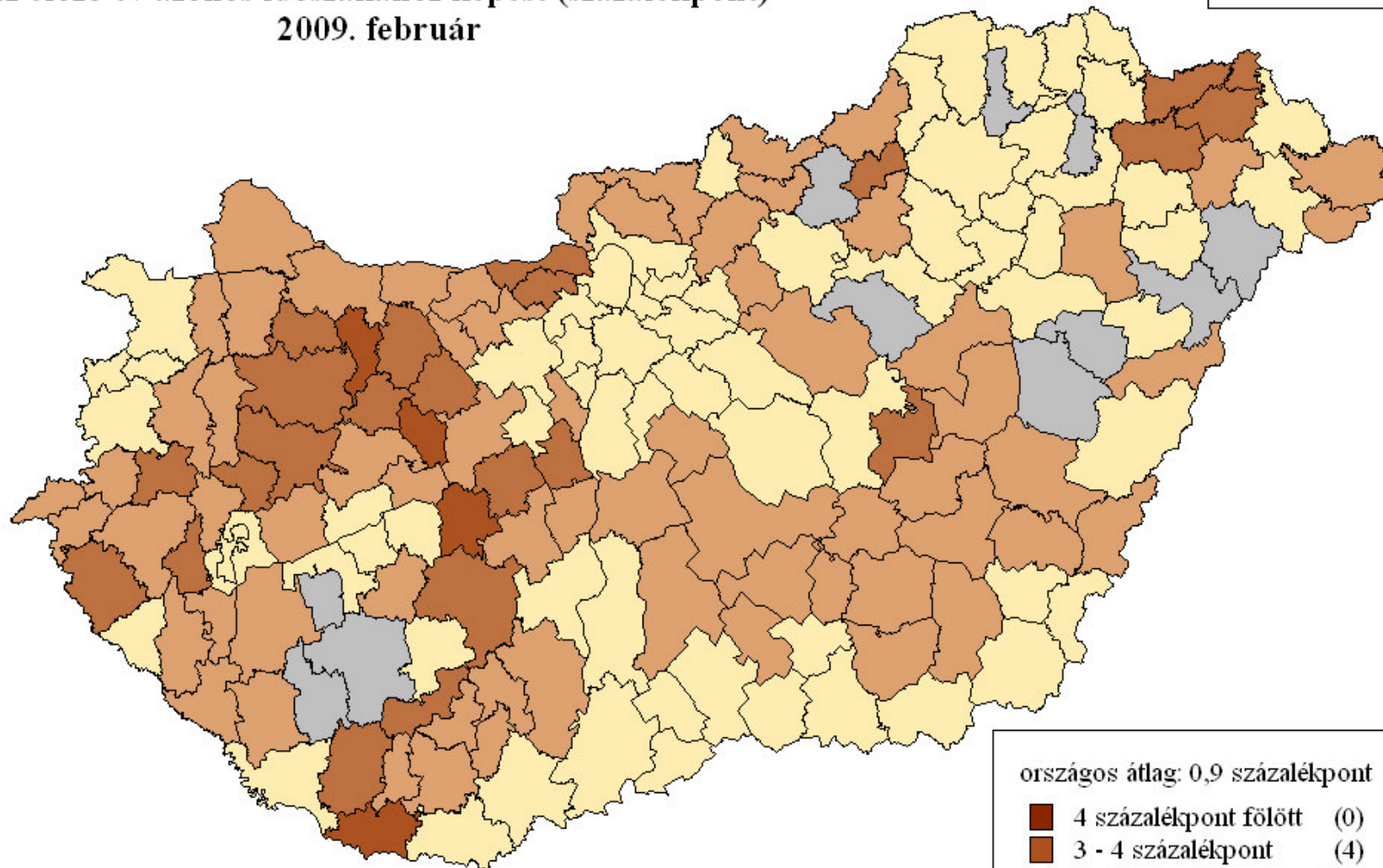
**A nyilvántartott álláskeresők arányának változása
az előző év azonos időszakához képest (százalékpont)
2009. január**

országos átlag: 0,5 százalékpont

4 százalékpont fölött	(0)
3 - 4 százalékpont	(0)
2 - 3 százalékpont	(9)
1 - 2 százalékpont	(42)
0 - 1 százalékpont	(95)
0 százalékpont alatt	(28)

**A nyilvántartott álláskeresők arányának változása
az előző év azonos időszakához képest (százalékpont)
2009. február**

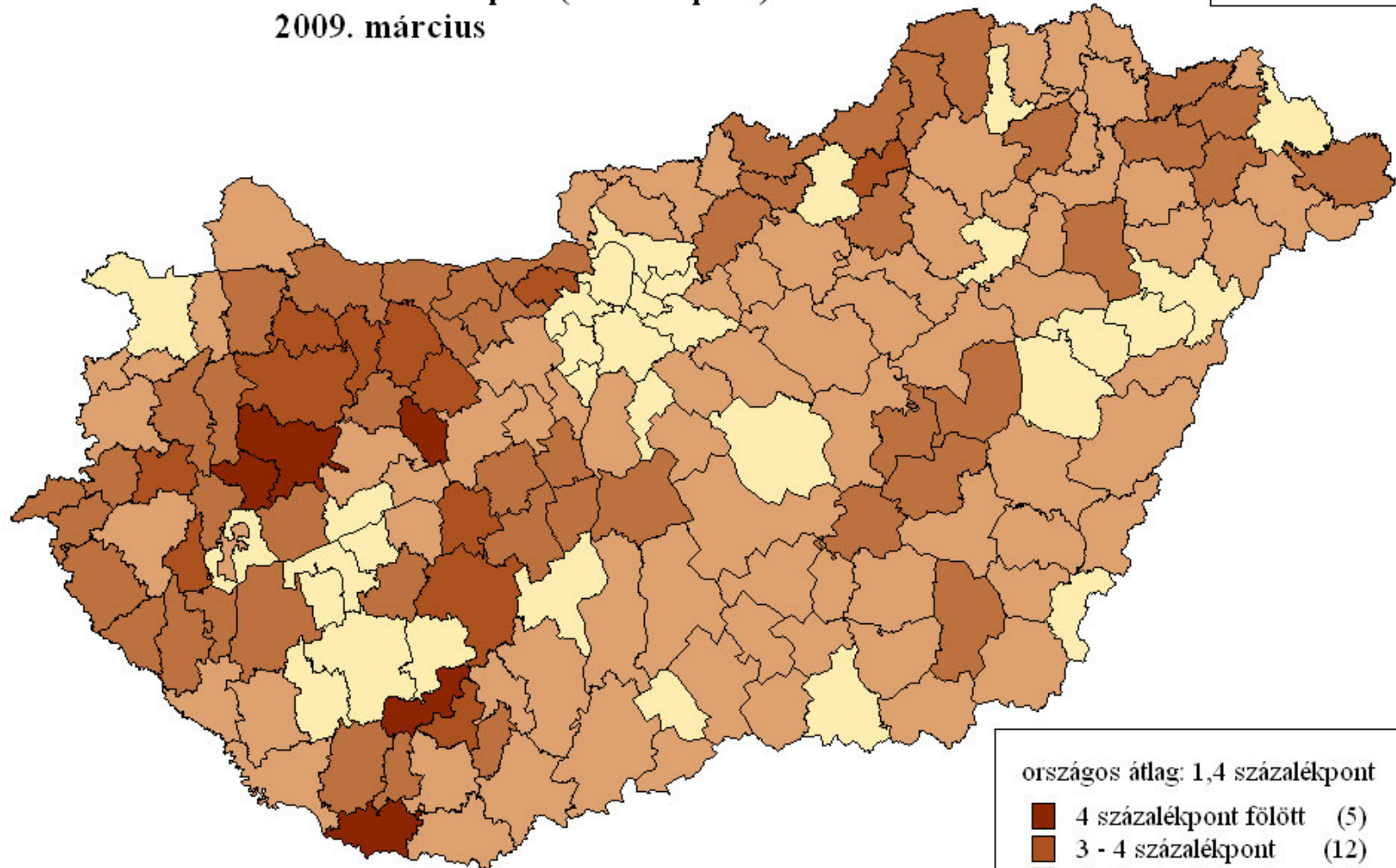

országos átlag: 0,9 százalékpont

■ 4 százalékpont fölött	(0)
■ 3 - 4 százalékpont	(4)
■ 2 - 3 százalékpont	(23)
■ 1 - 2 százalékpont	(67)
■ 0 - 1 százalékpont	(69)
■ 0 százalékpont alatt	(11)

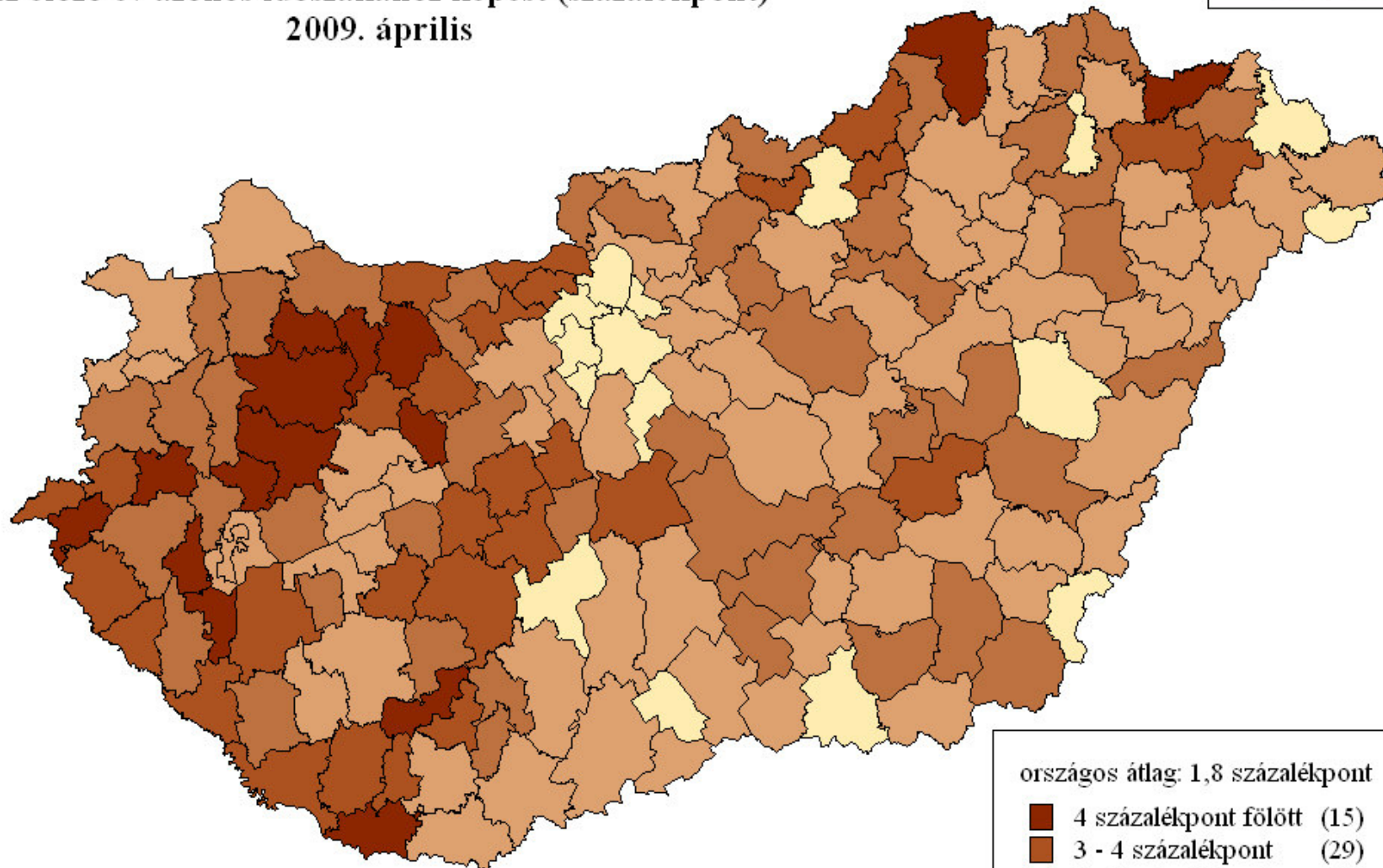
**A nyilvántartott álláskeresők arányának változása
az előző év azonos időszakához képest (százalékpont)
2009. március**

országos átlag: 1,4 százalékpont

	4 százalékpont fölött	(5)
	3 - 4 százalékpont	(12)
	2 - 3 százalékpont	(48)
	1 - 2 százalékpont	(77)
	0 - 1 százalékpont	(32)
	0 százalékpont alatt	(0)

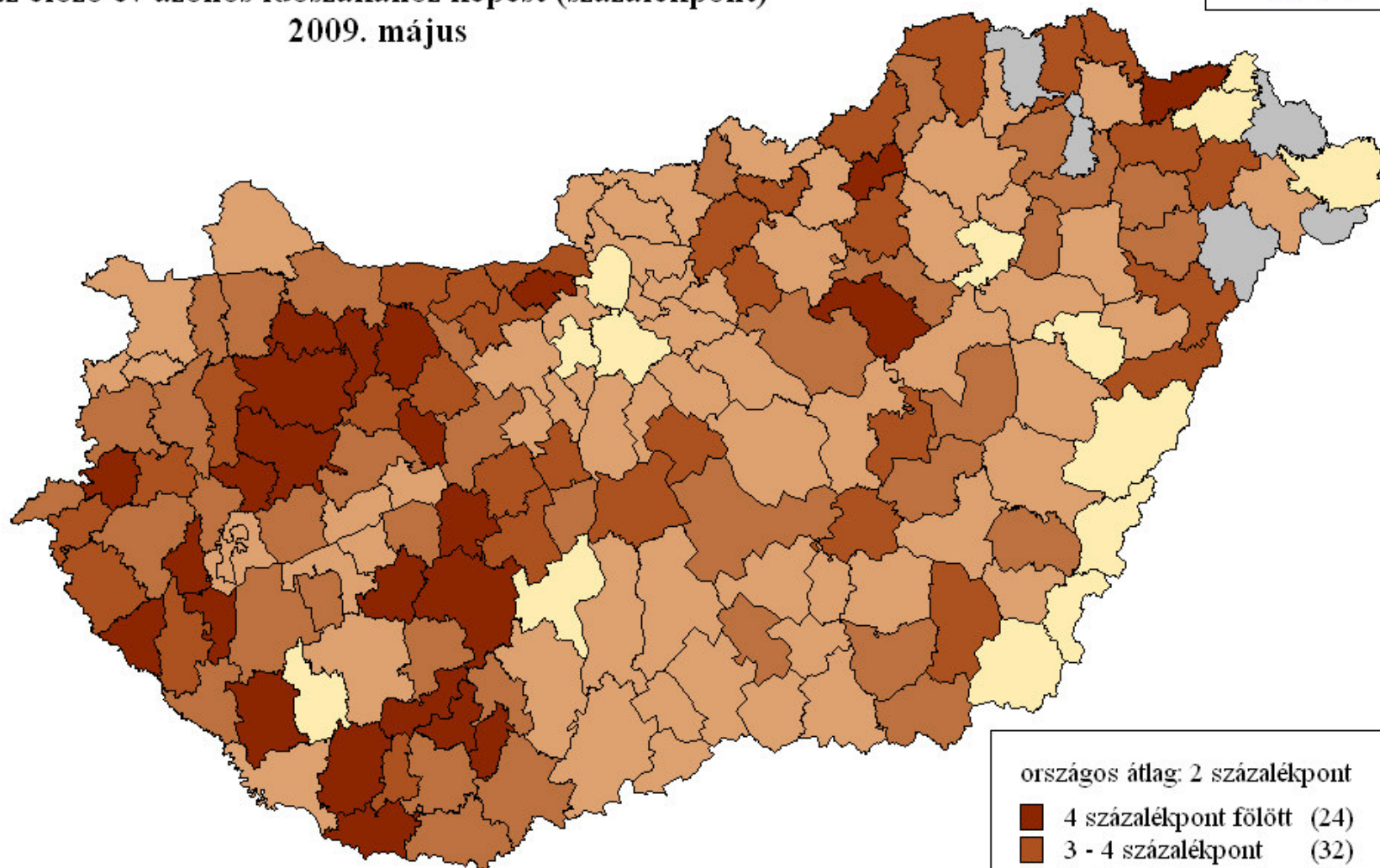
**A nyilvántartott álláskeresők arányának változása
az előző év azonos időszakához képest (százalékpont)
2009. április**

országos átlag: 1,8 százalékpont

■ 4 százalékpont fölött	(15)
■ 3 - 4 százalékpont	(29)
■ 2 - 3 százalékpont	(47)
■ 1 - 2 százalékpont	(67)
■ 0 - 1 százalékpont	(16)
■ 0 százalékpont alatt	(0)

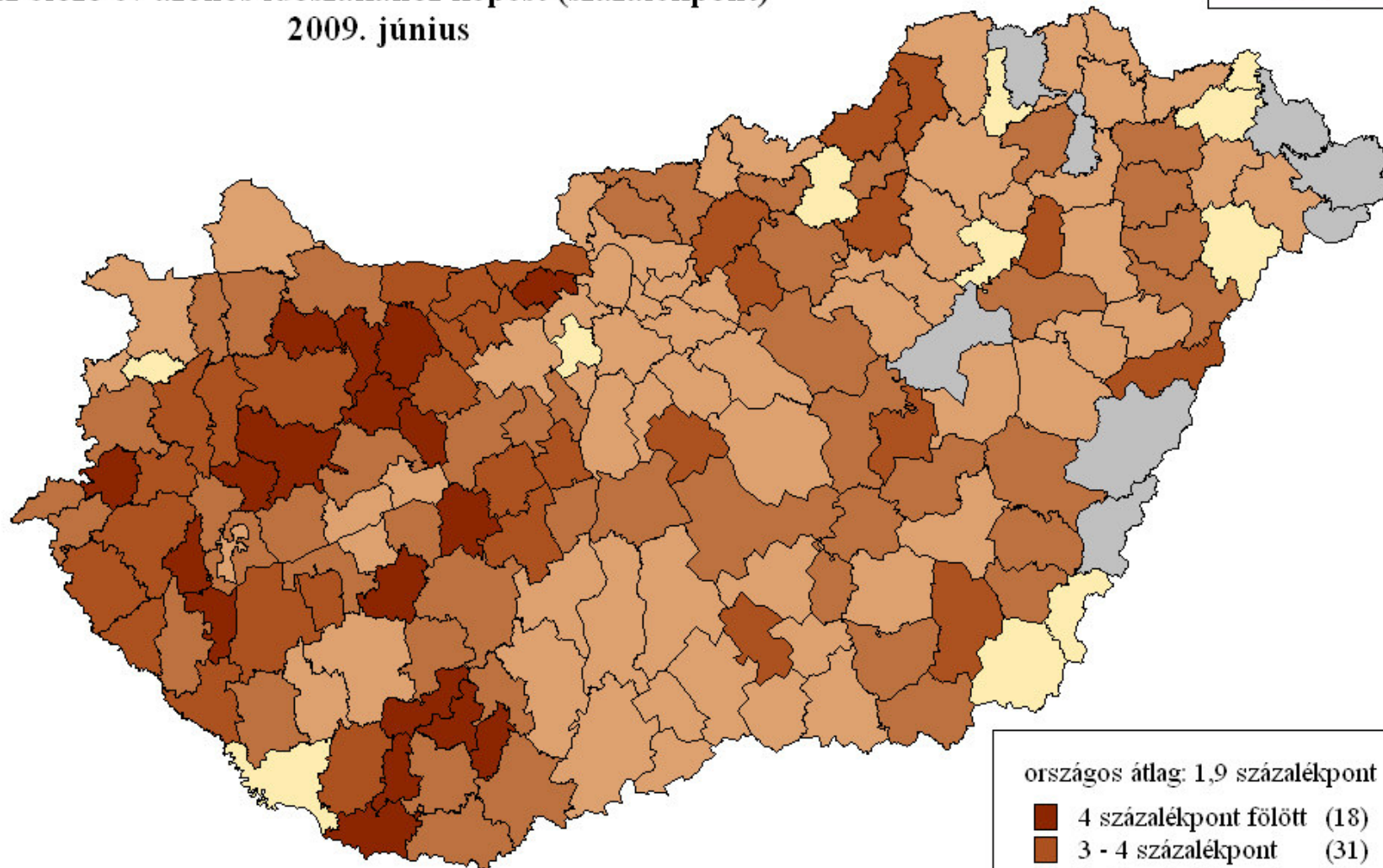
**A nyilvántartott álláskeresők arányának változása
az előző év azonos időszakához képest (százalékpont)
2009. május**

országos átlag: 2 százalékpont

■	4 százalékpont fölött	(24)
■	3 - 4 százalékpont	(32)
■	2 - 3 százalékpont	(38)
■	1 - 2 százalékpont	(61)
■	0 - 1 százalékpont	(14)
■	0 százalékpont alatt	(5)

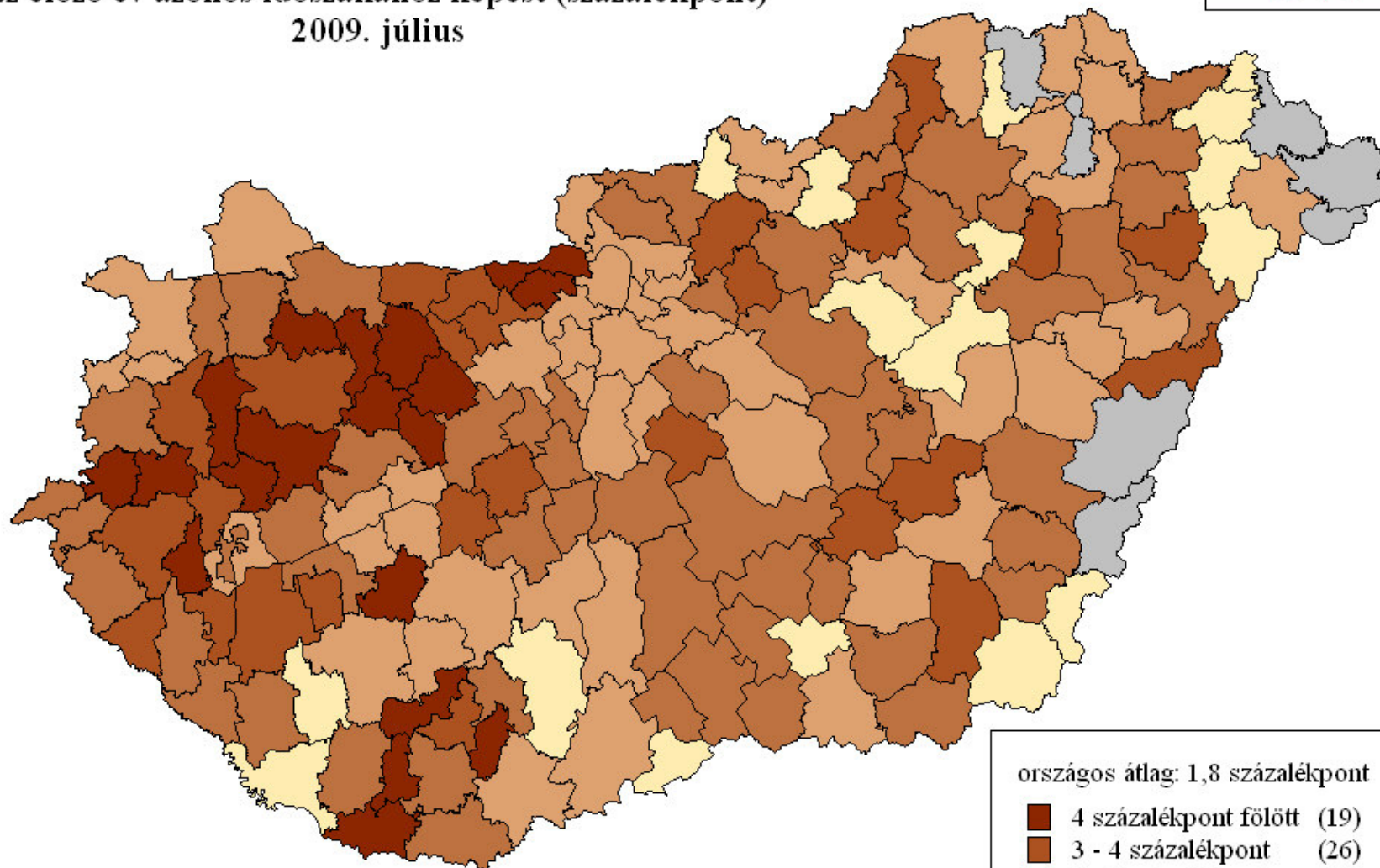
**A nyilvántartott álláskeresők arányának változása
az előző év azonos időszakához képest (százalékpont)
2009. június**

országos átlag: 1,9 százalékpont

	4 százalékpont fölött	(18)
	3 - 4 százalékpont	(31)
	2 - 3 százalékpont	(47)
	1 - 2 százalékpont	(59)
	0 - 1 százalékpont	(11)
	0 százalékpont alatt	(8)

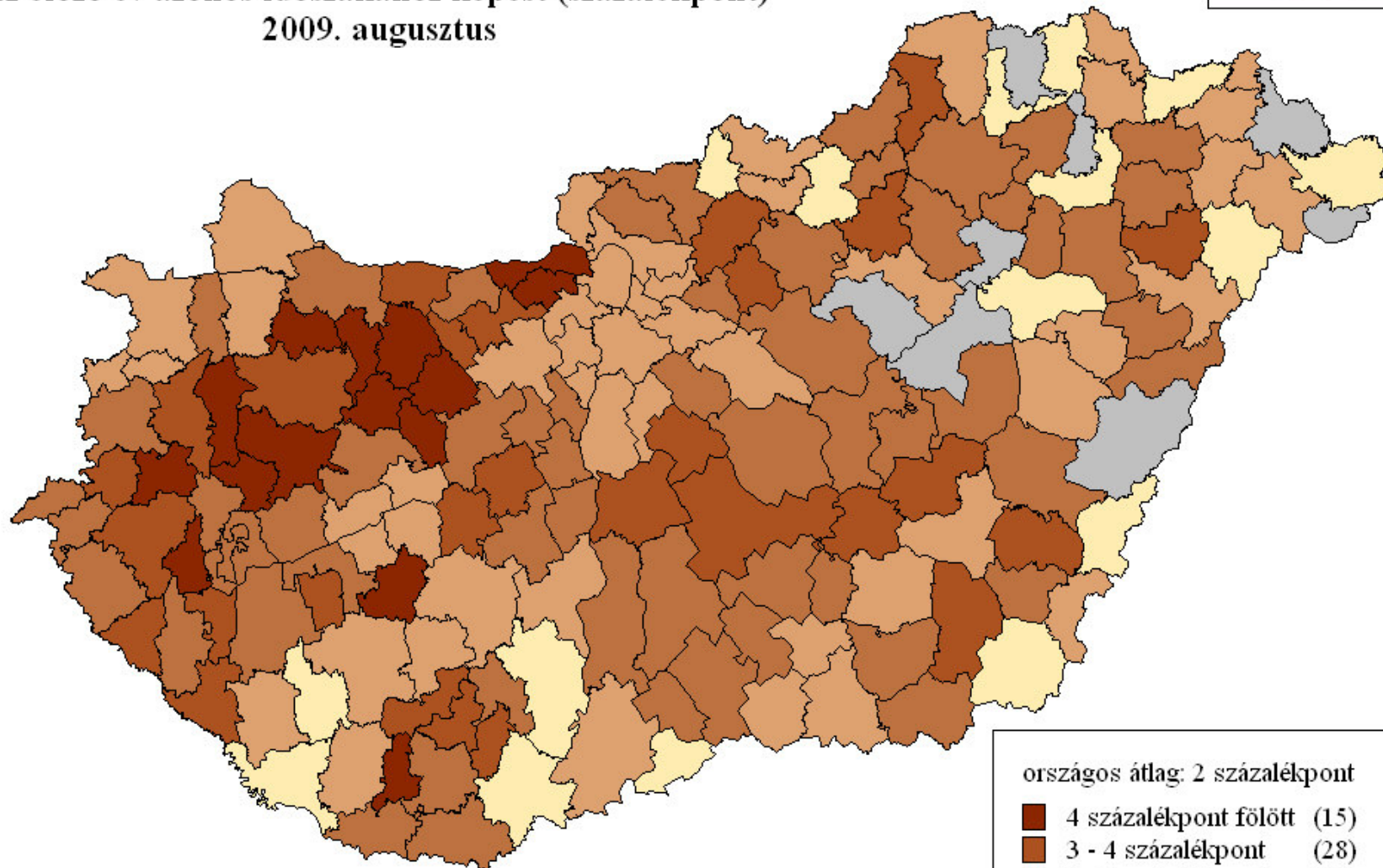
**A nyilvántartott álláskeresők arányának változása
az előző év azonos időszakához képest (százalékpont)
2009. július**

országos átlag: 1,8 százalékpont

4 százalékpont fölött	(19)
3 - 4 százalékpont	(26)
2 - 3 százalékpont	(57)
1 - 2 százalékpont	(48)
0 - 1 százalékpont	(17)
0 százalékpont alatt	(7)

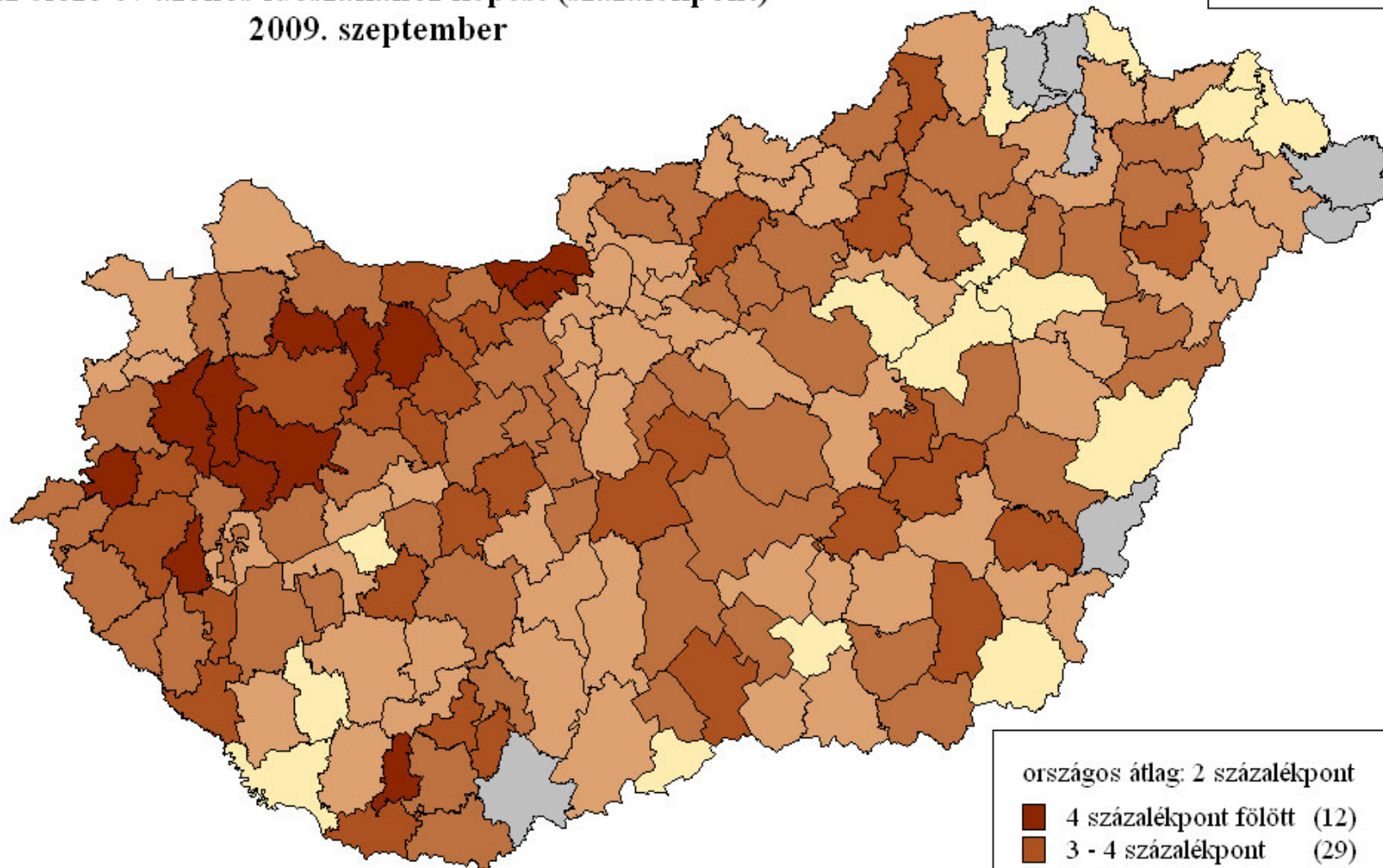
A nyilvántartott álláskeresők arányának változása
az előző év azonos időszakához képest (százalékpont)
2009. augusztus

országos átlag: 2 százalékpont

■	4 százalékpont fölött	(15)
■	3 - 4 százalékpont	(28)
■	2 - 3 százalékpont	(58)
■	1 - 2 százalékpont	(49)
■	0 - 1 százalékpont	(16)
■	0 százalékpont alatt	(8)

**A nyilvántartott álláskeresők arányának változása
az előző év azonos időszakához képest (százalékpont)
2009. szeptember**

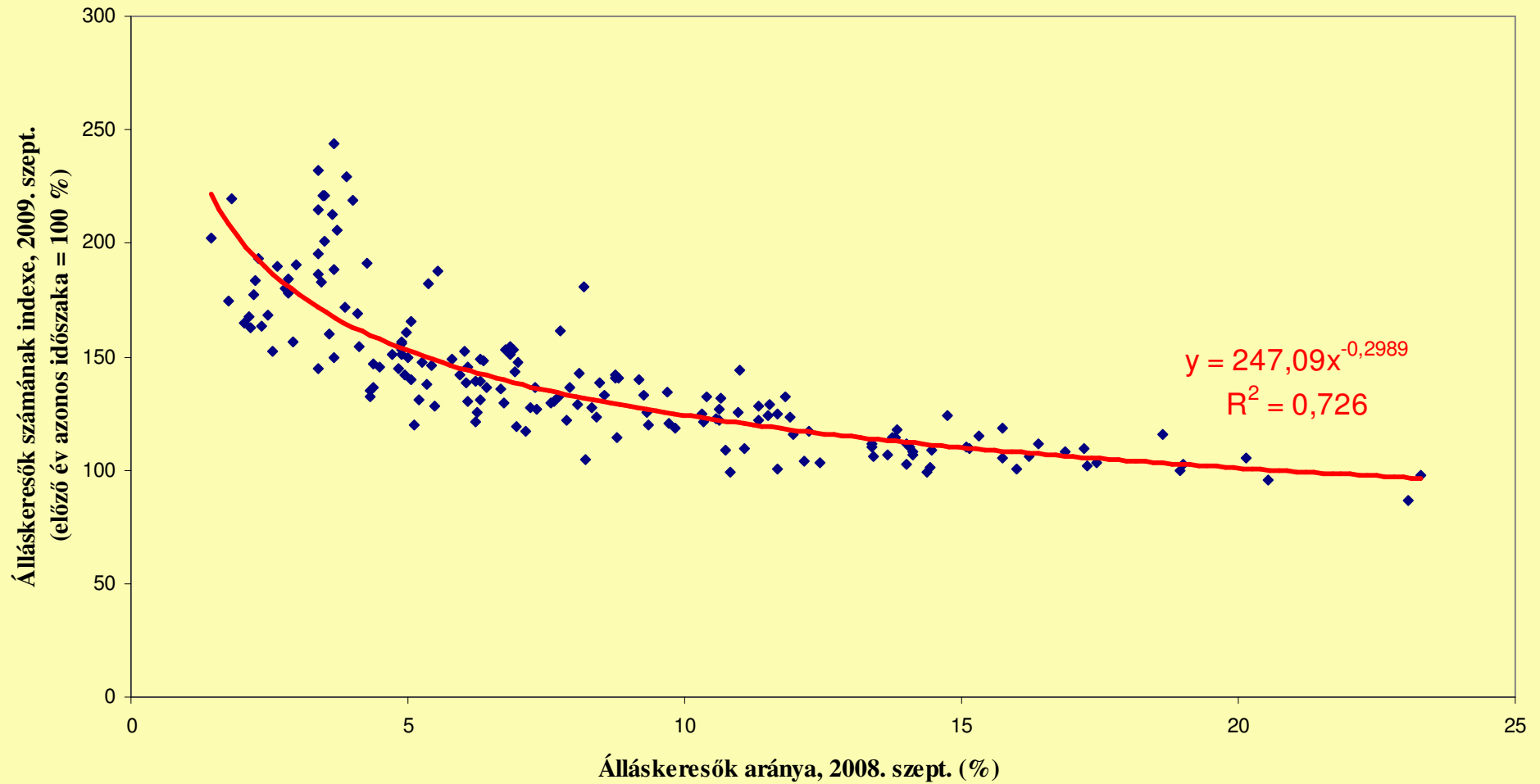
országos átlag: 2 százalékpont

■	4 százalékpont fölött	(12)
■	3 - 4 százalékpont	(29)
■	2 - 3 százalékpont	(55)
■	1 - 2 százalékpont	(55)
■	0 - 1 százalékpont	(16)
■	0 százalékpont alatt	(7)

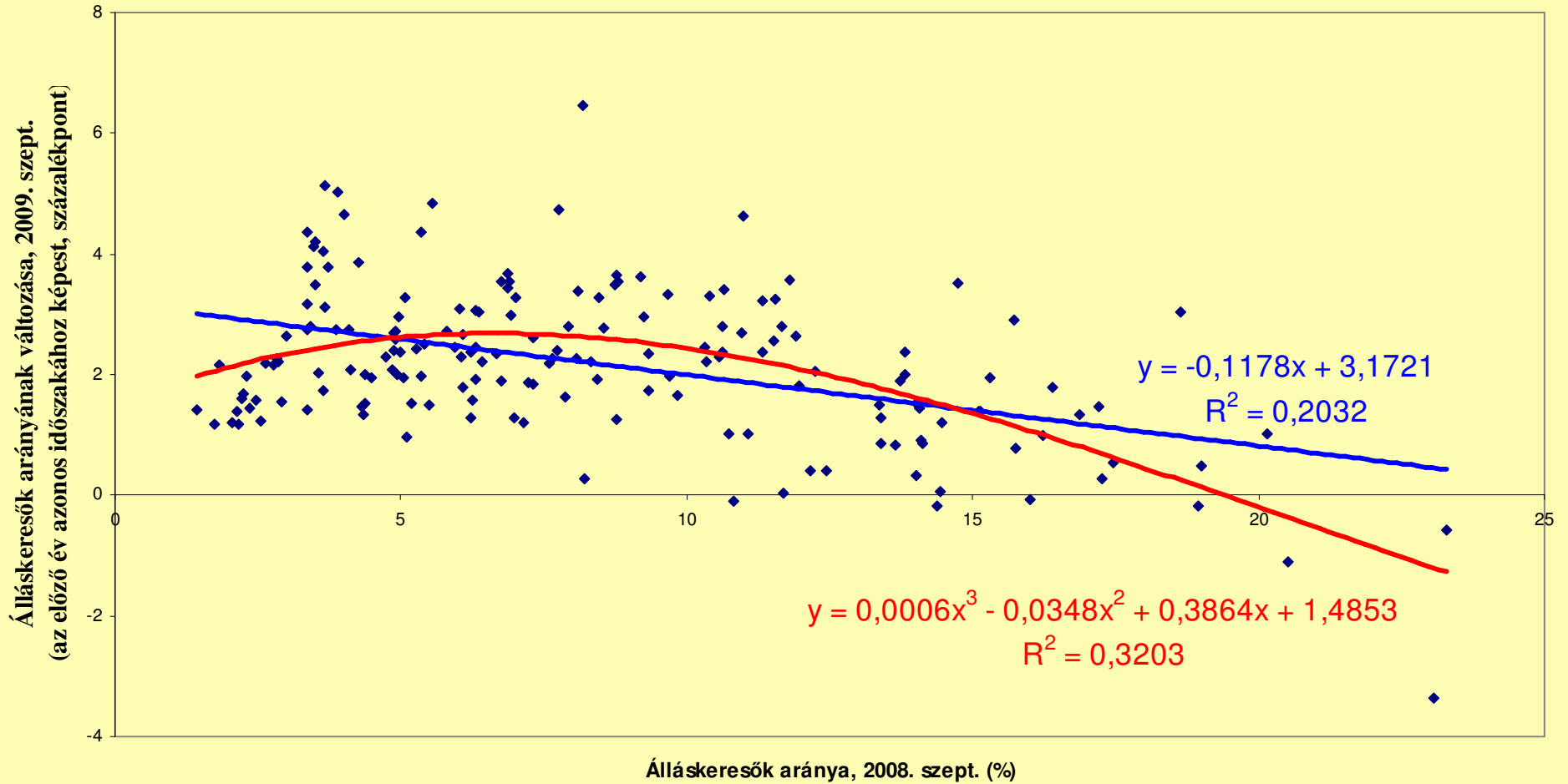
Területi különbségek (2)

- A leginkább érintett térségek az északnyugati fejlett országrész belső periferiái (ingázás)
- A vesztesek között kedvezőtlenebb helyzetű kistérségeket is találunk a keleti országrészekben
- Csekély a változás a fővárosban és környékén (az érintetlen zóna zsugorodik)
- A turisztikai profilú Balaton Régió ellenállóbb

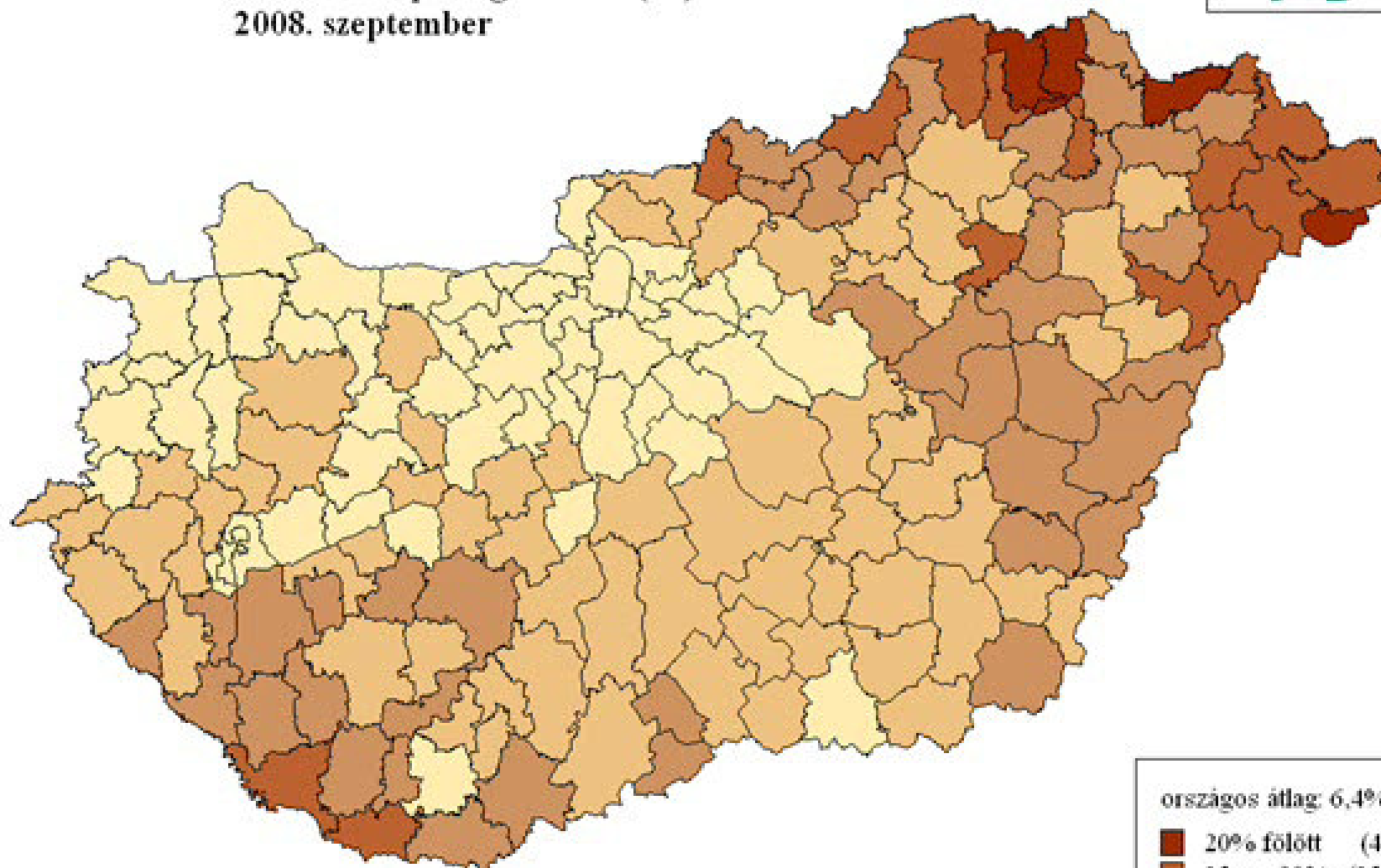
Mely kistérségeket érint a válság a leginkább?

Mely kistérségeket érint a válság a leginkább?

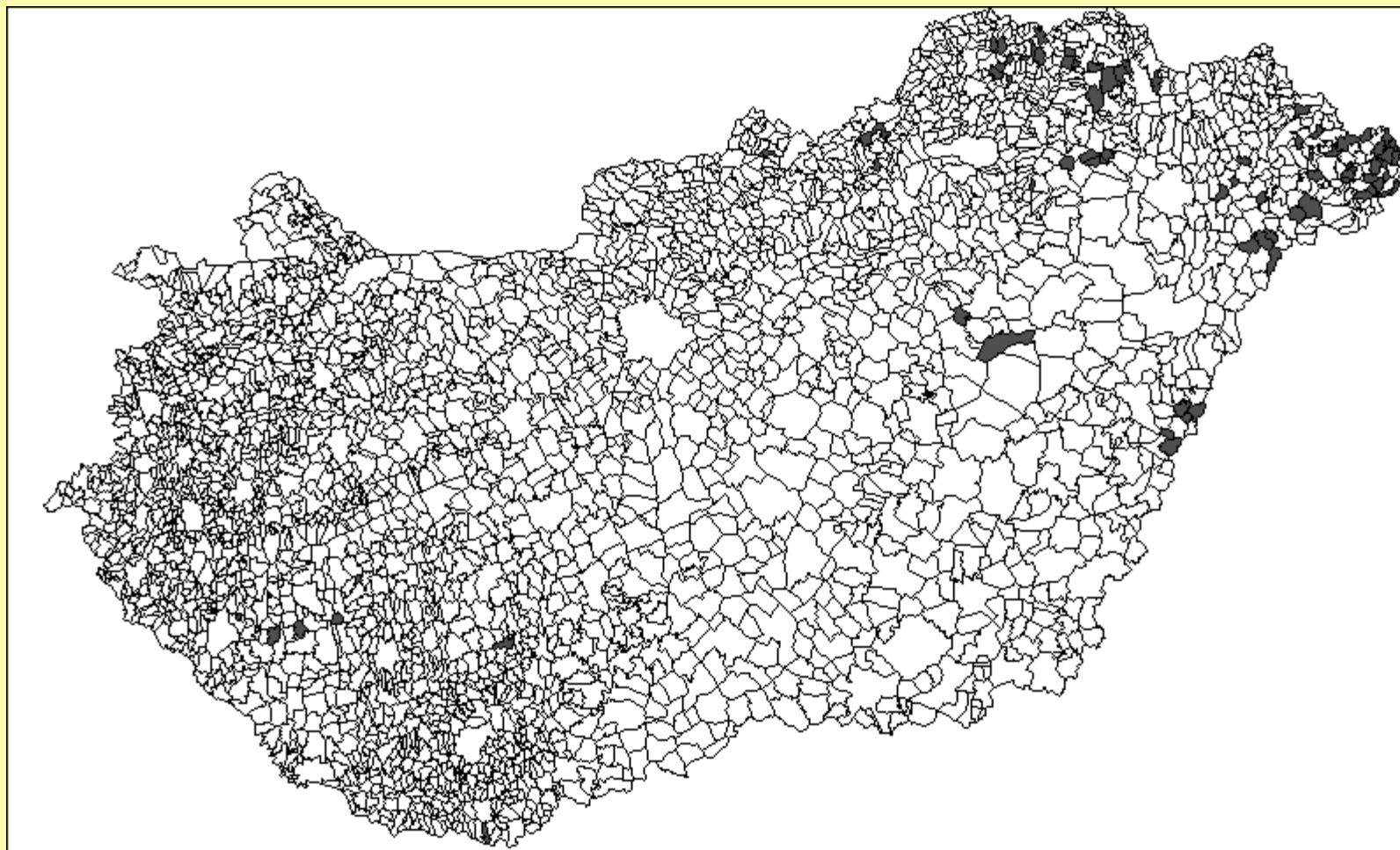
**A nyilvántartott álláskeresők aránya
a munkavállalási korú népességben (%)
2008. szeptember**

országos átlag: 6,4%

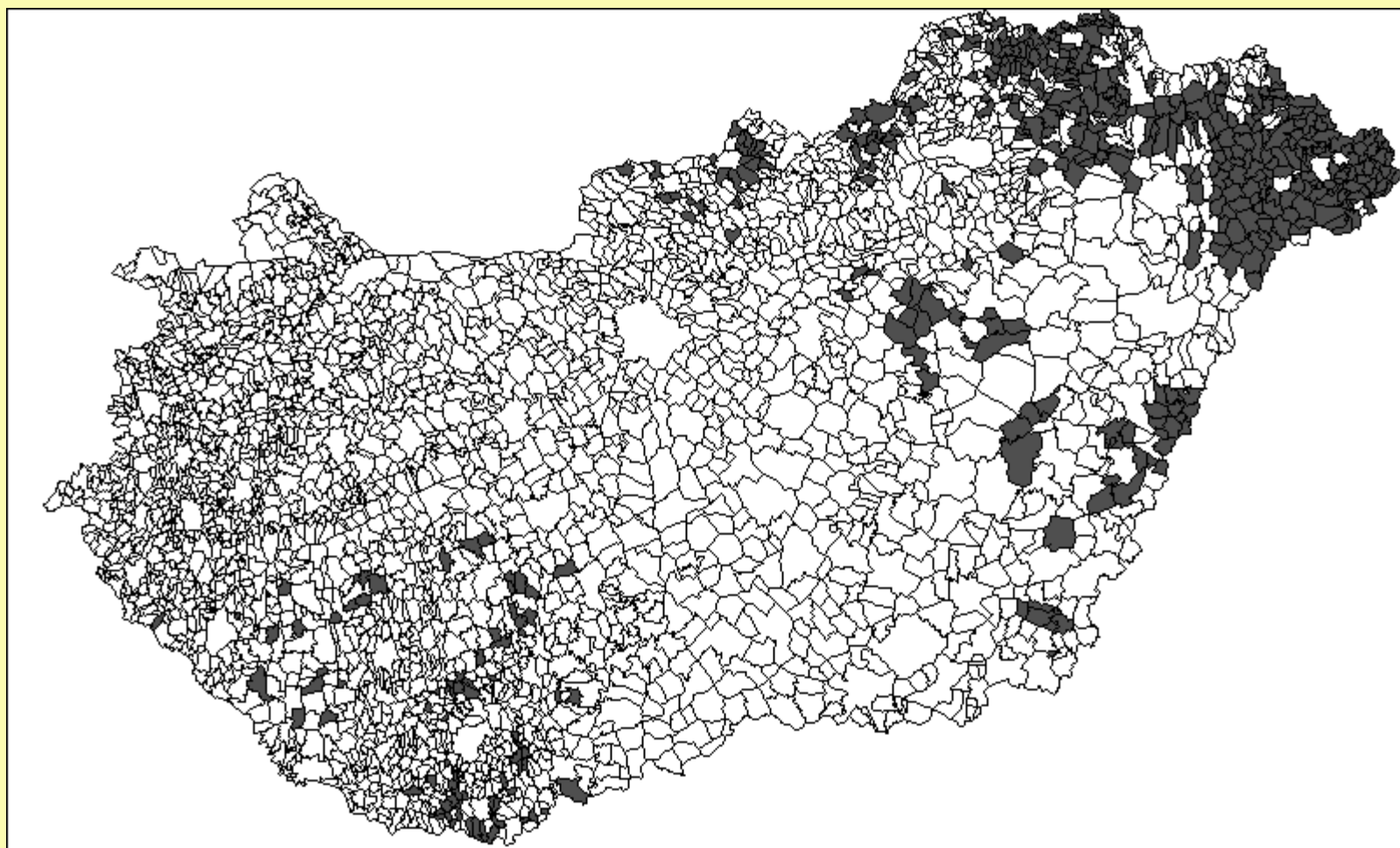
20% fölött	(4)
15 - 20%	(15)
10 - 15%	(40)
5 - 10%	(63)
5% alatt	(52)

10%-ot meghaladó munkanélküliségi ráta, 1990. december

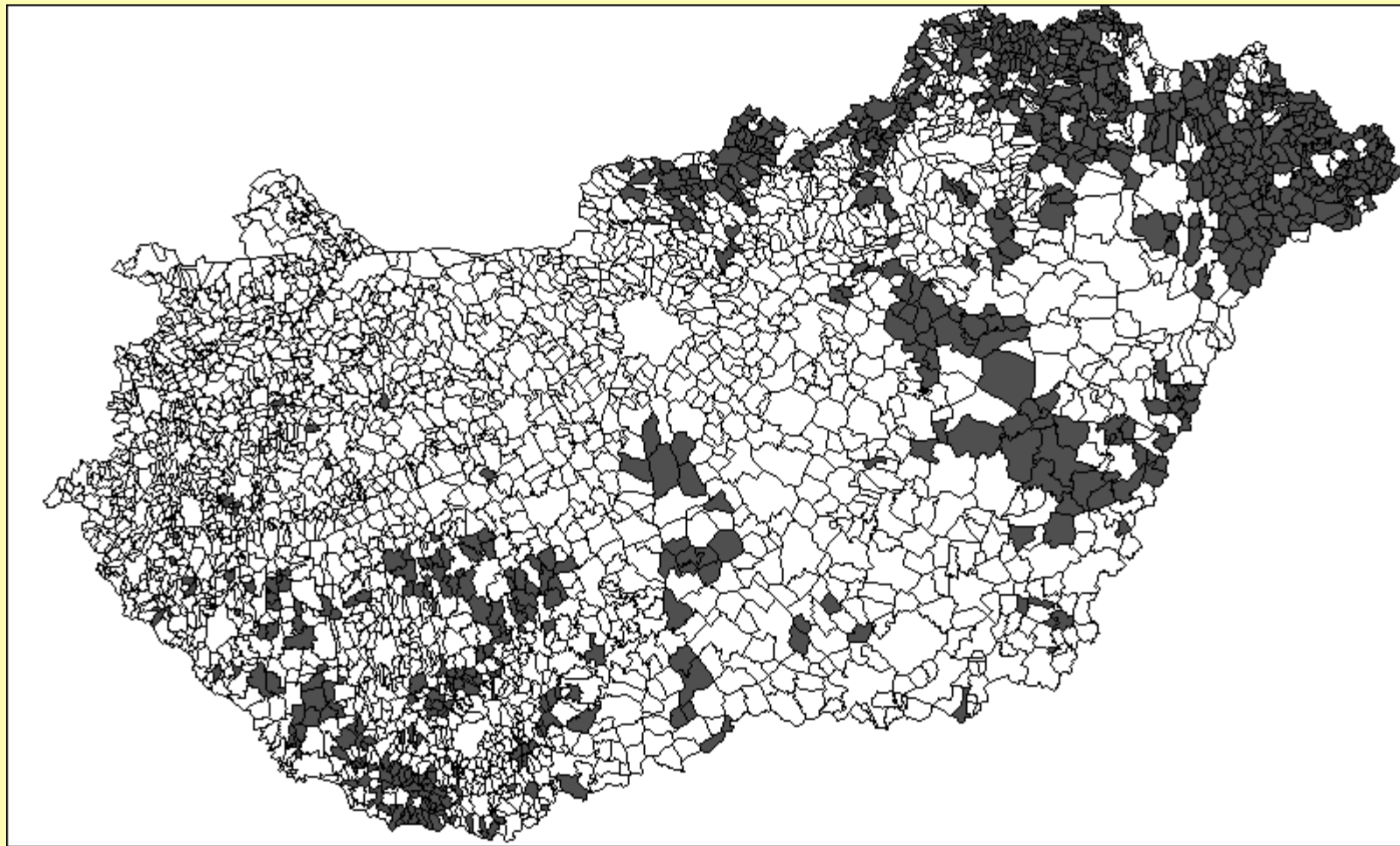
Forrás: Jakobi Ákos

1991. március

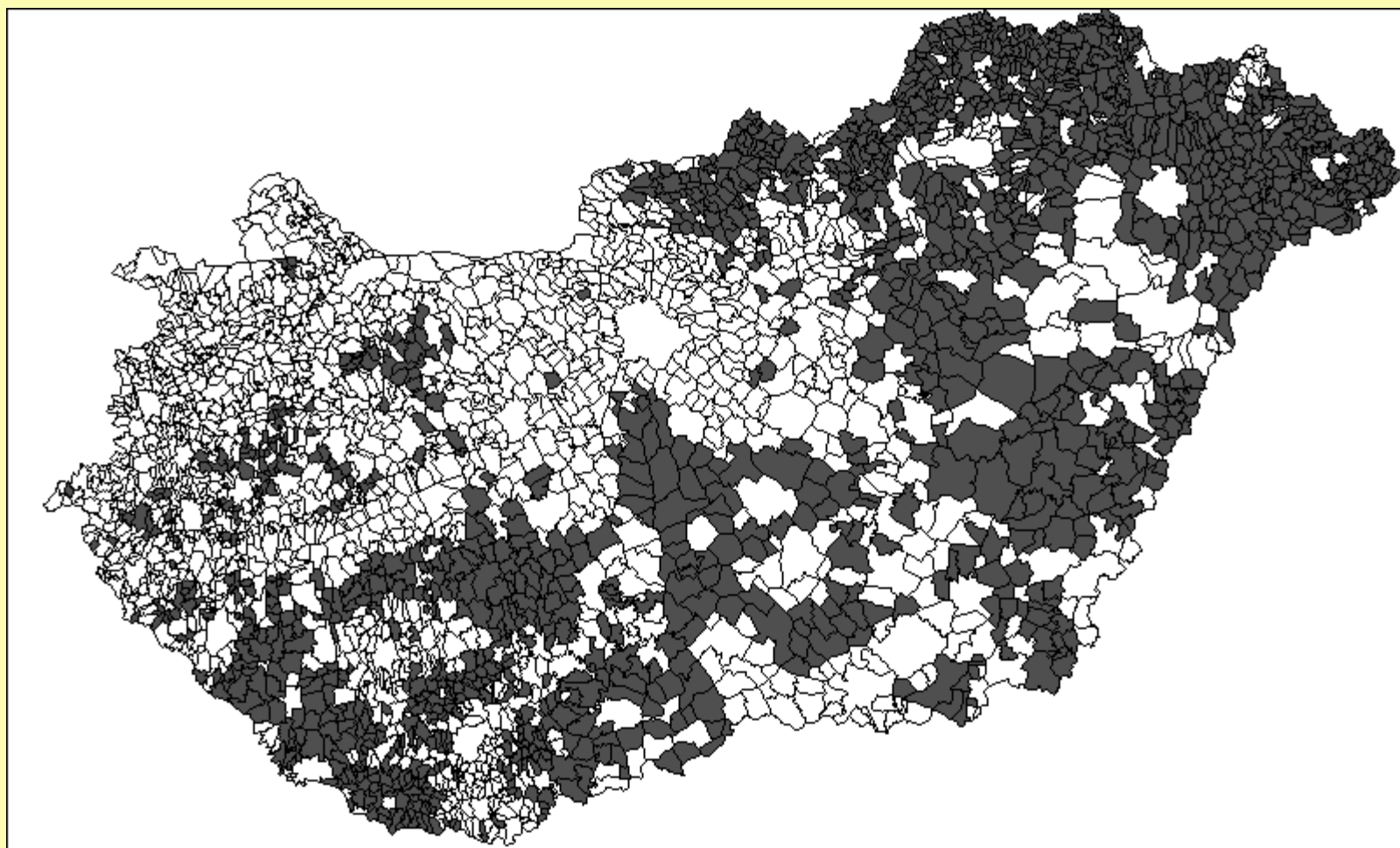
Forrás: Jakobi Ákos

1991. június

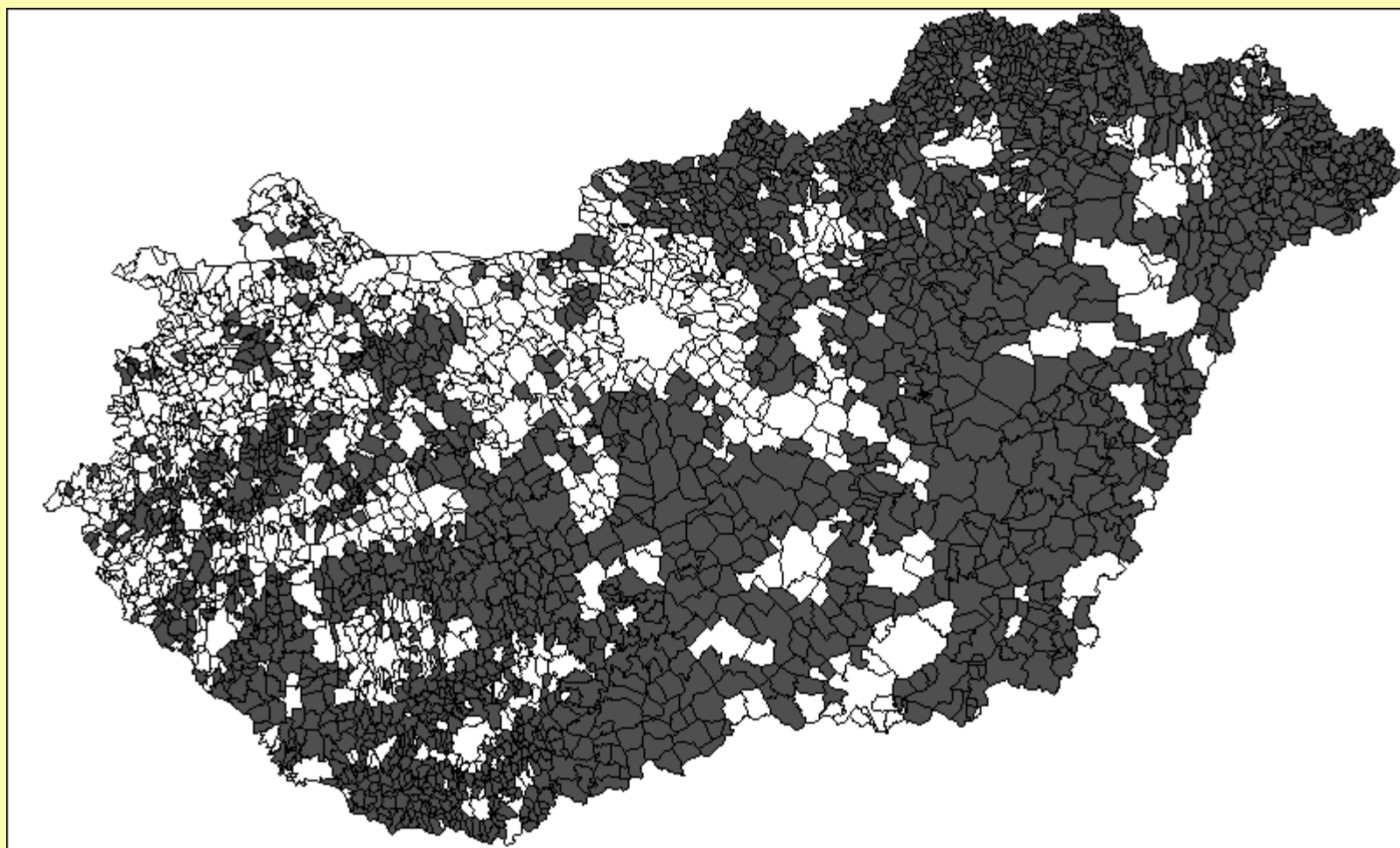
Forrás: Jakobi Ákos

1991. szeptember

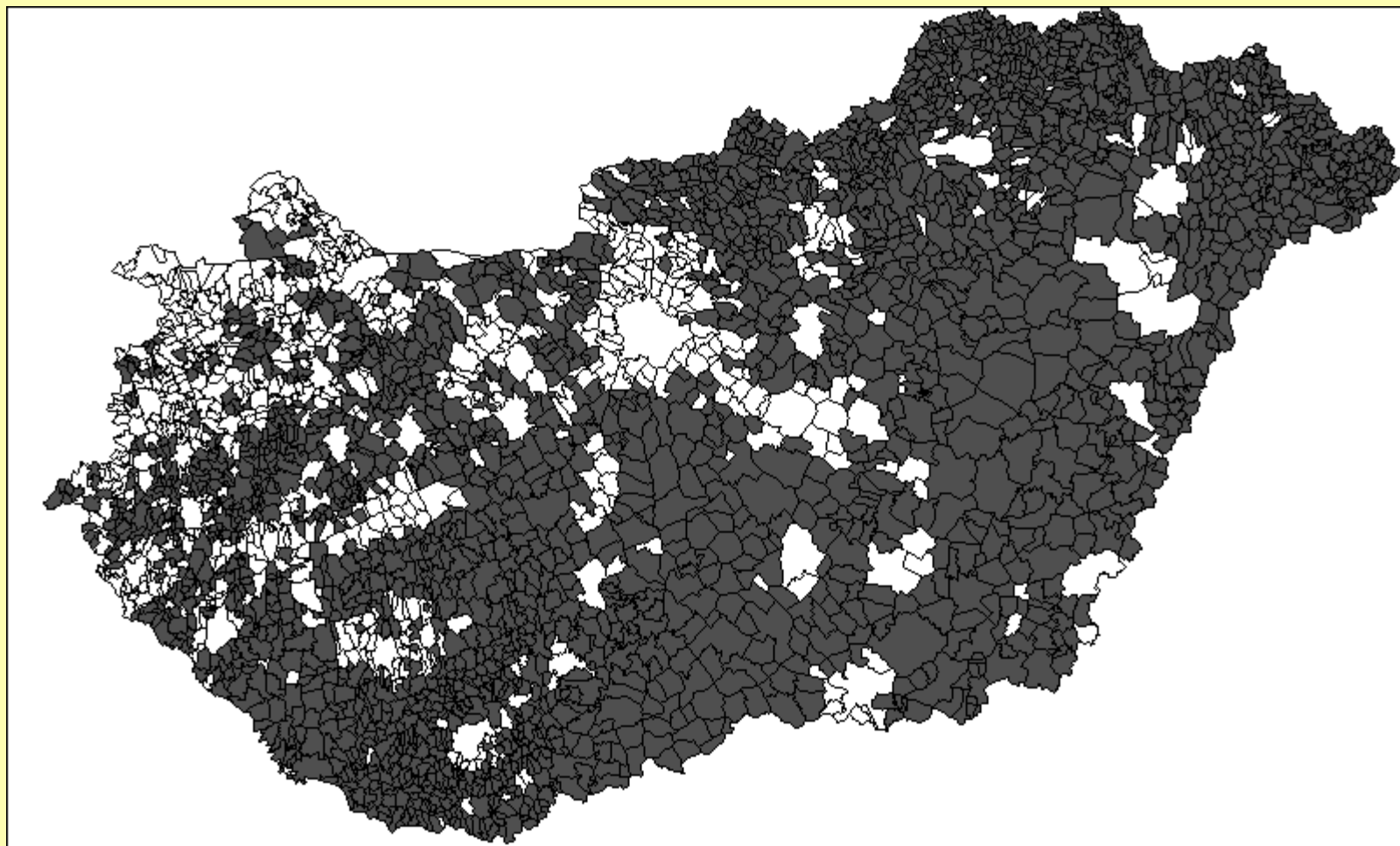
Forrás: Jakobi Ákos

1991. december

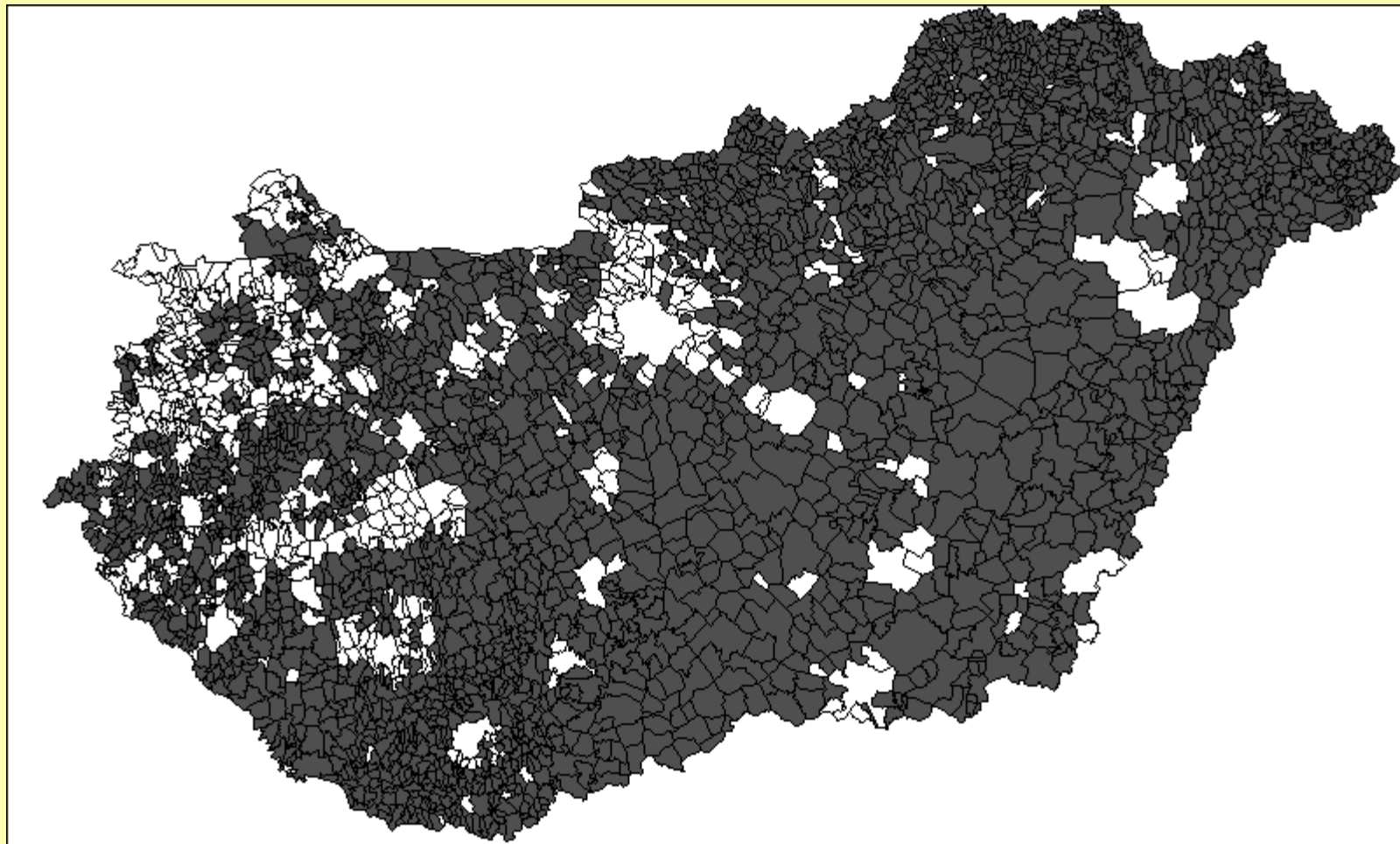
Forrás: Jakobi Ákos

1992. március

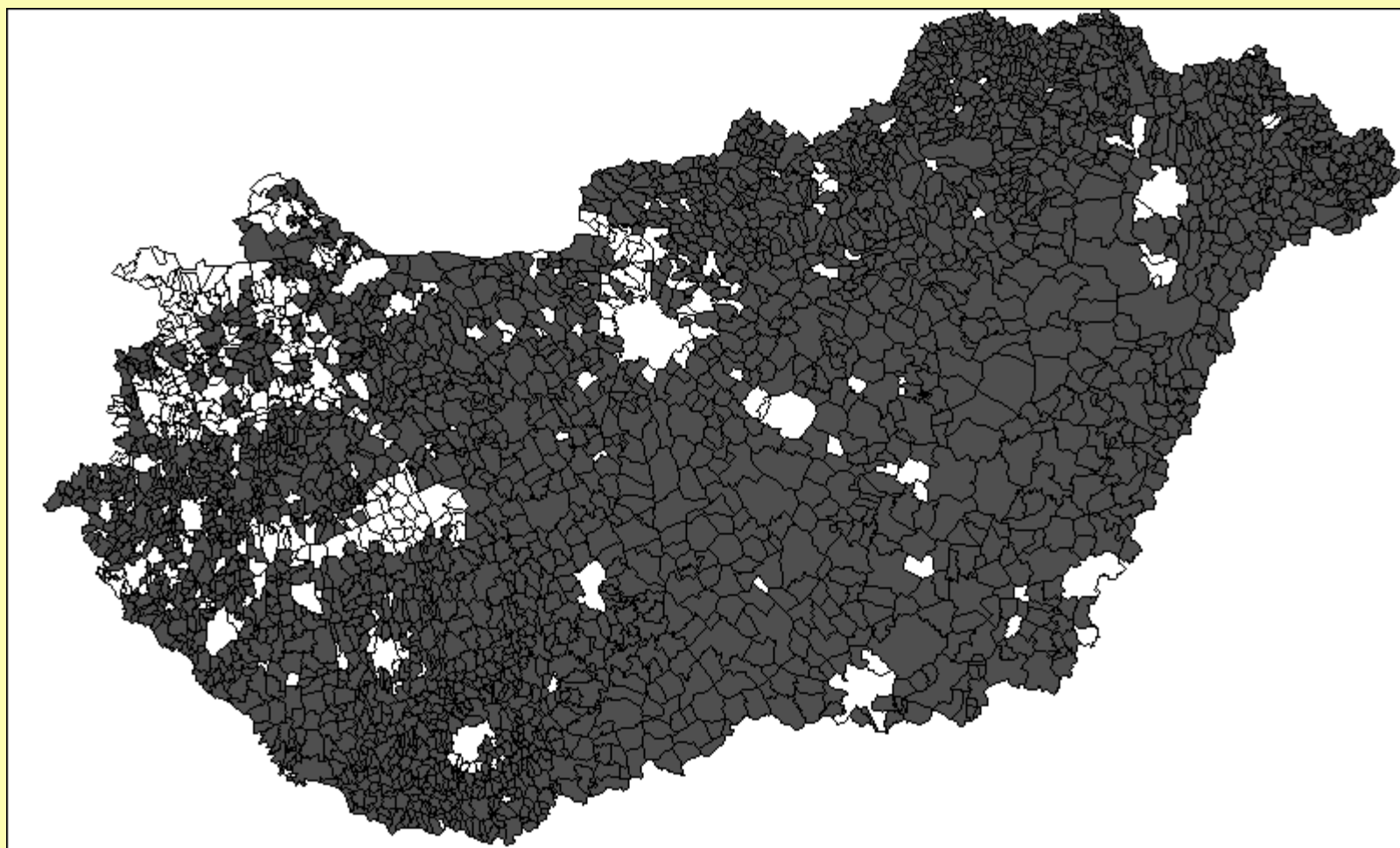
Forrás: Jakobi Ákos

1992. június

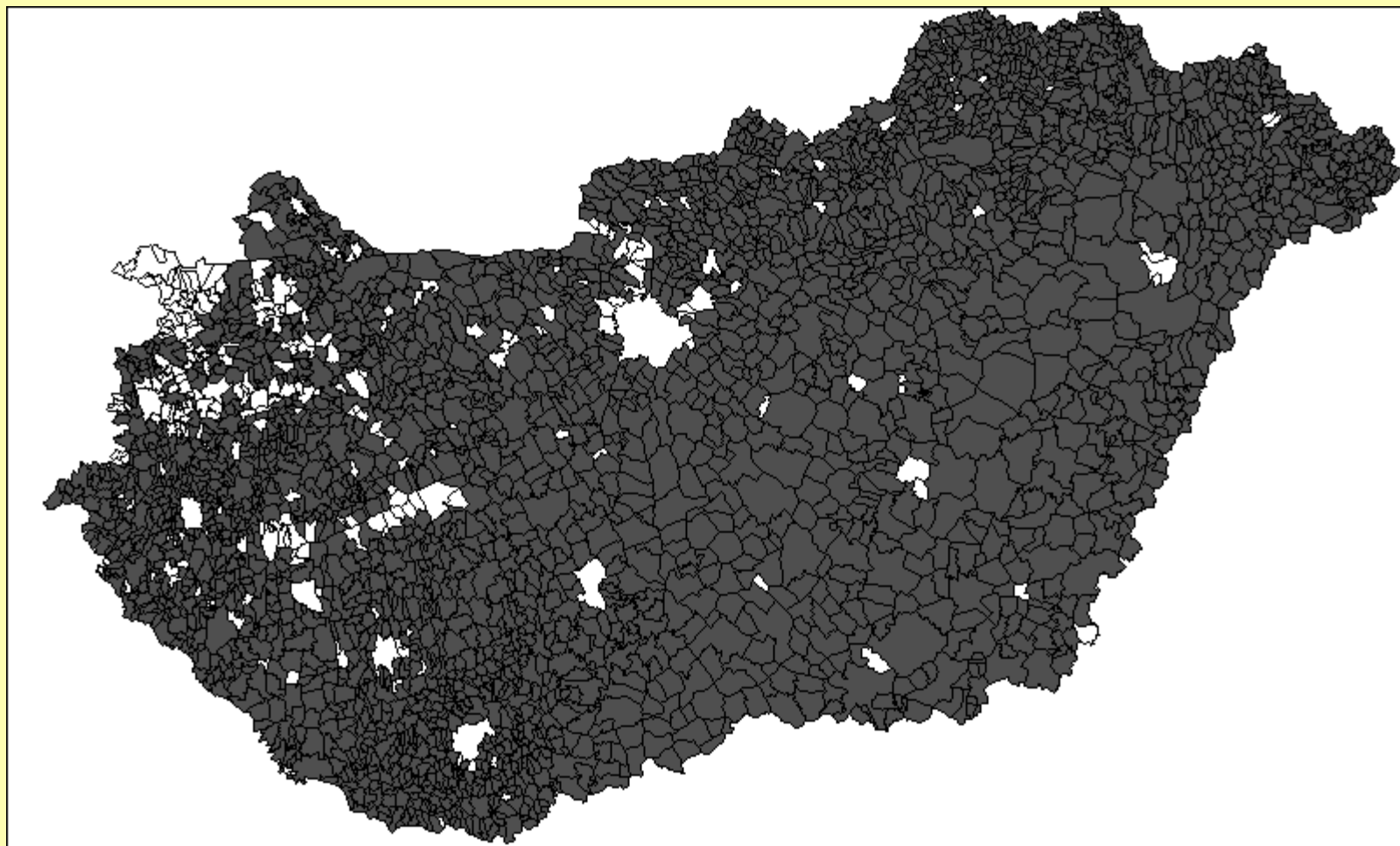
Forrás: Jakobi Ákos

1992. szeptember

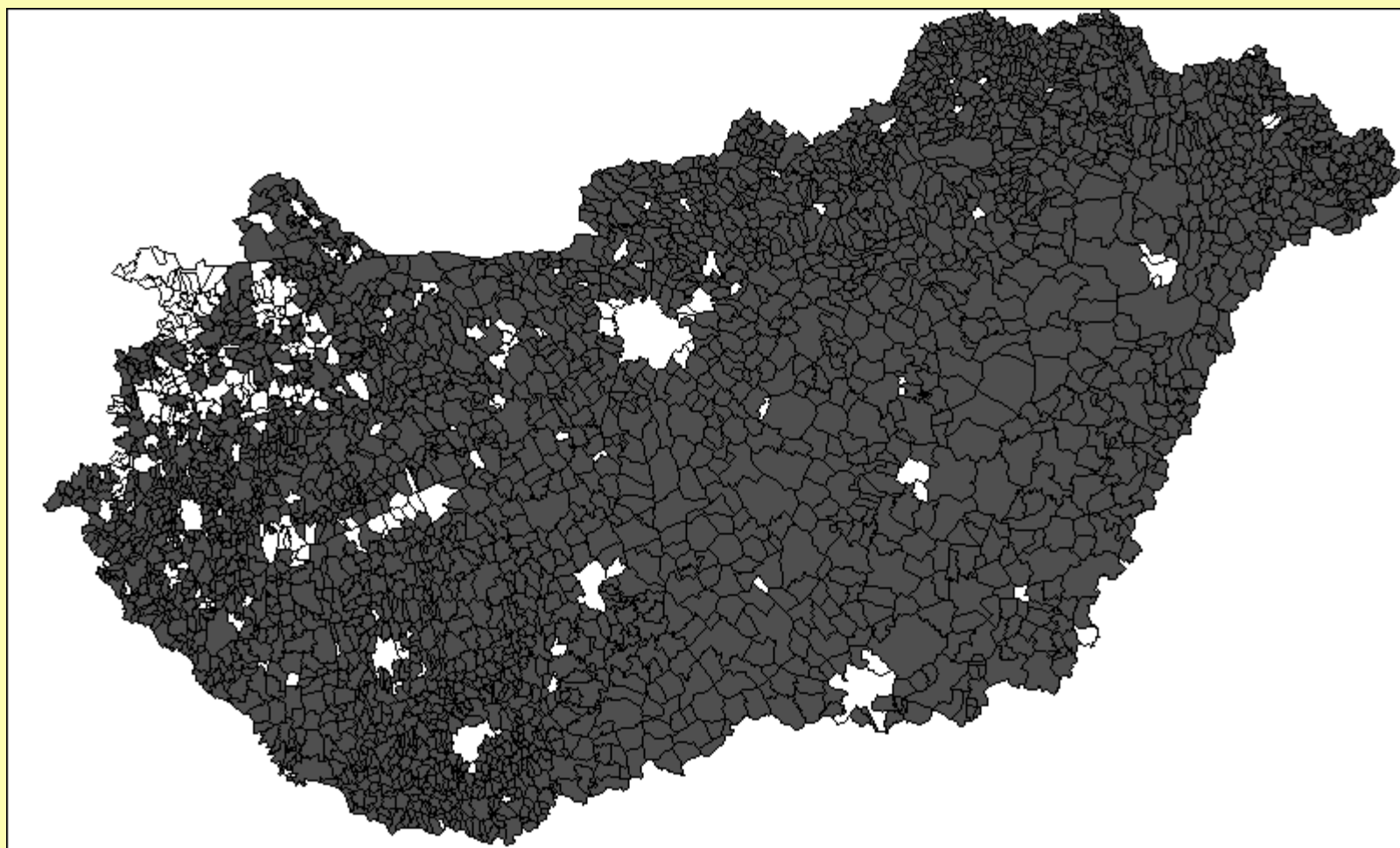
Forrás: Jakobi Ákos

1992. december

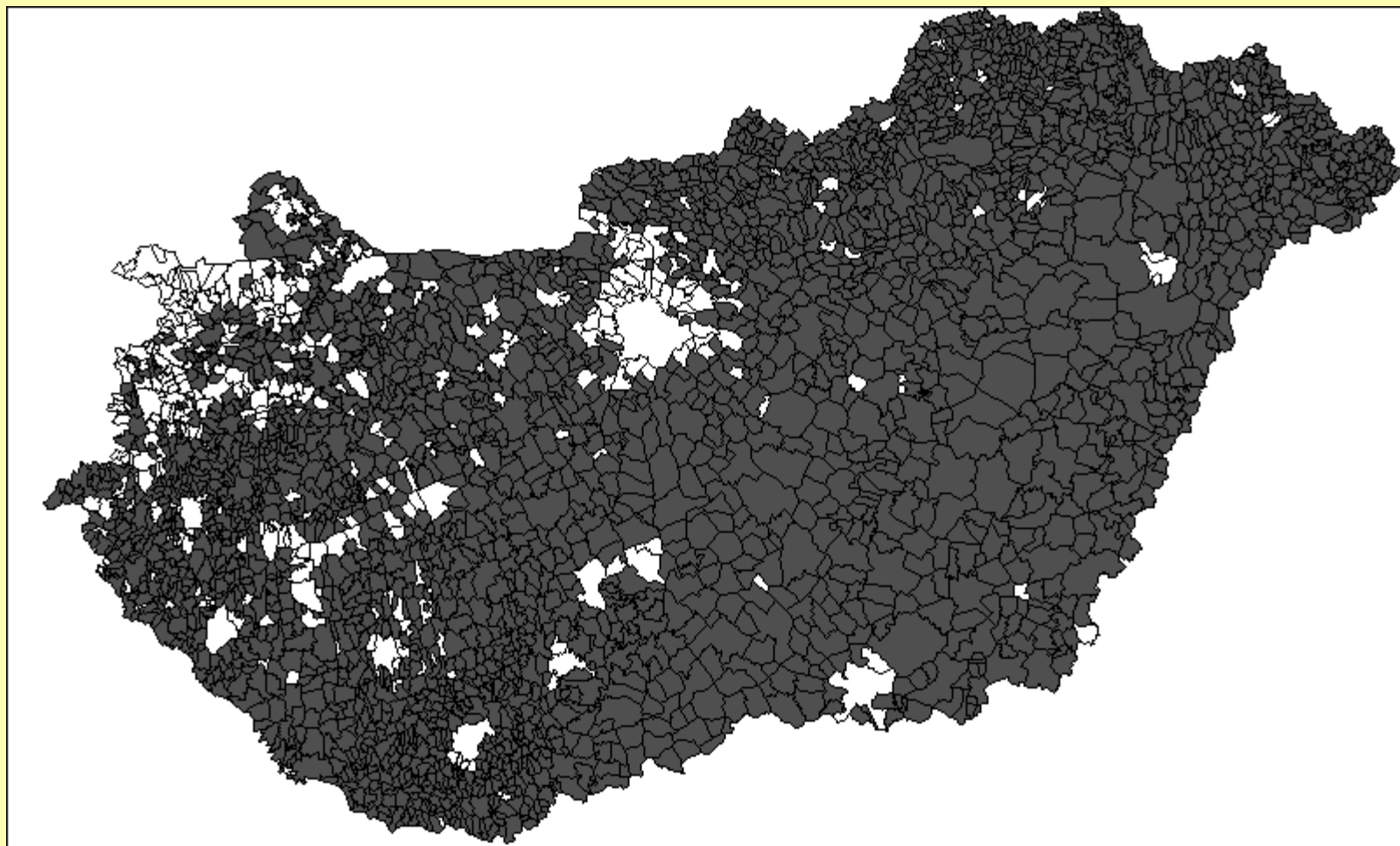
Forrás: Jakobi Ákos

1993. március

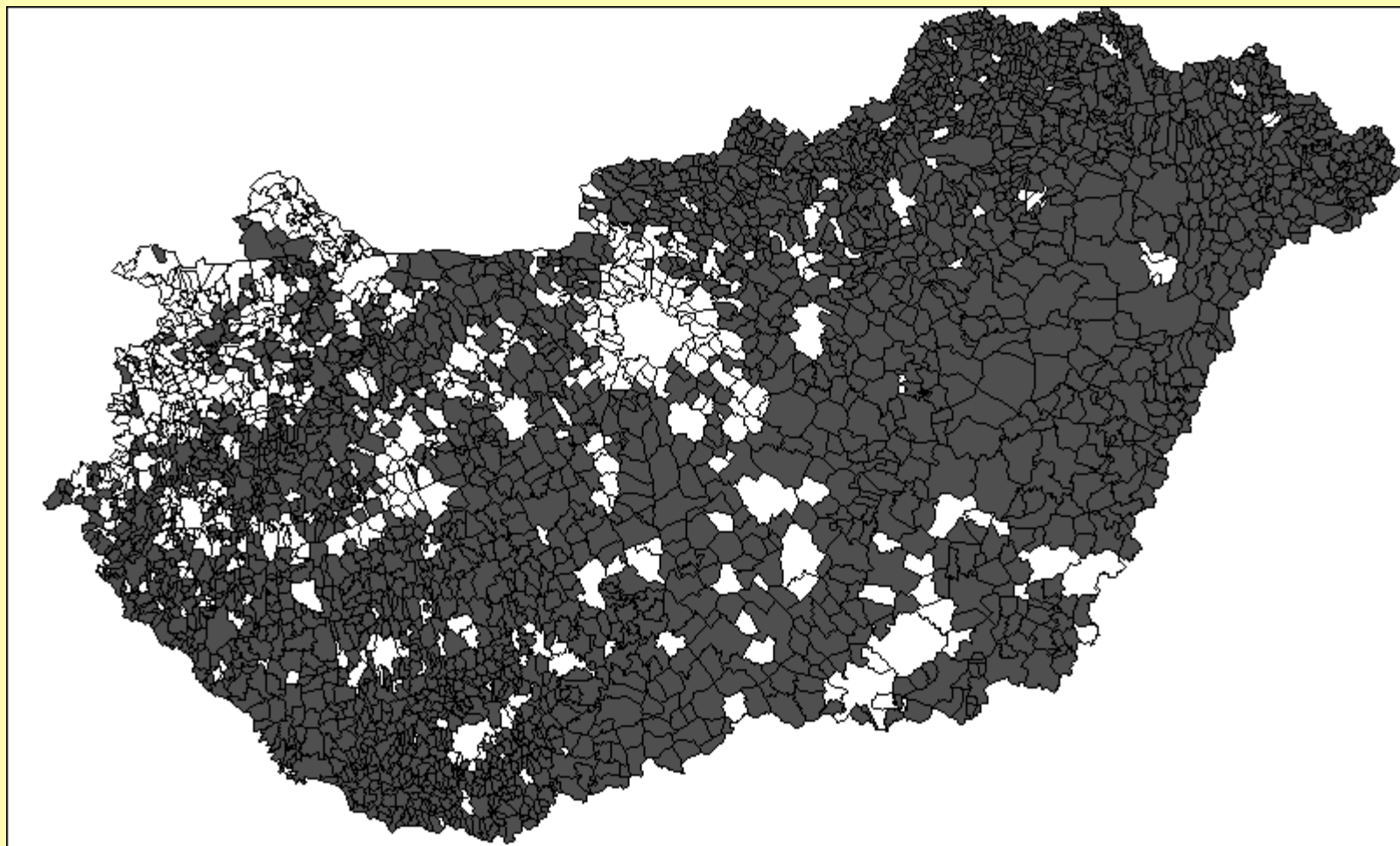
Forrás: Jakobi Ákos

1994. március

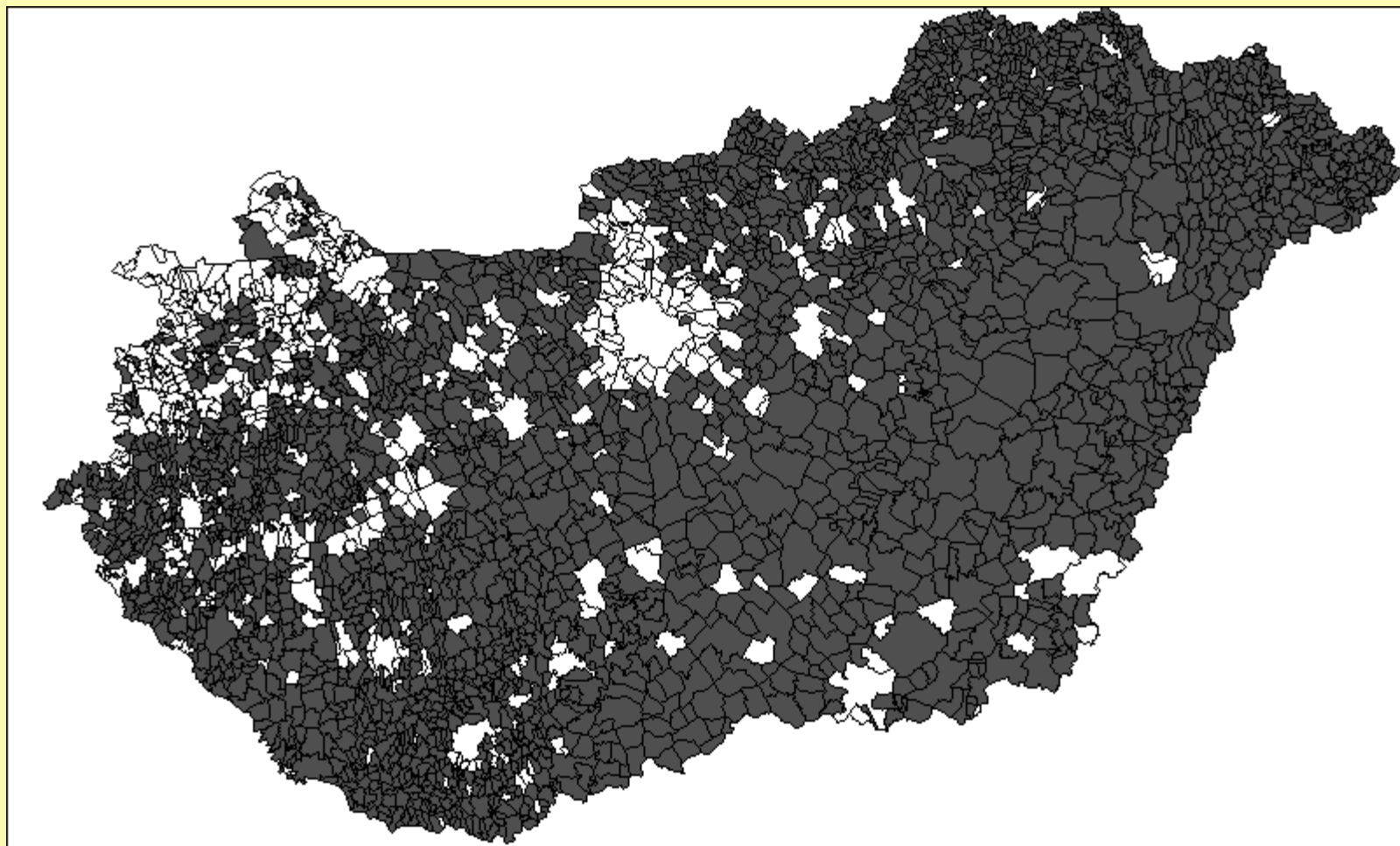
Forrás: Jakobi Ákos

1996. március

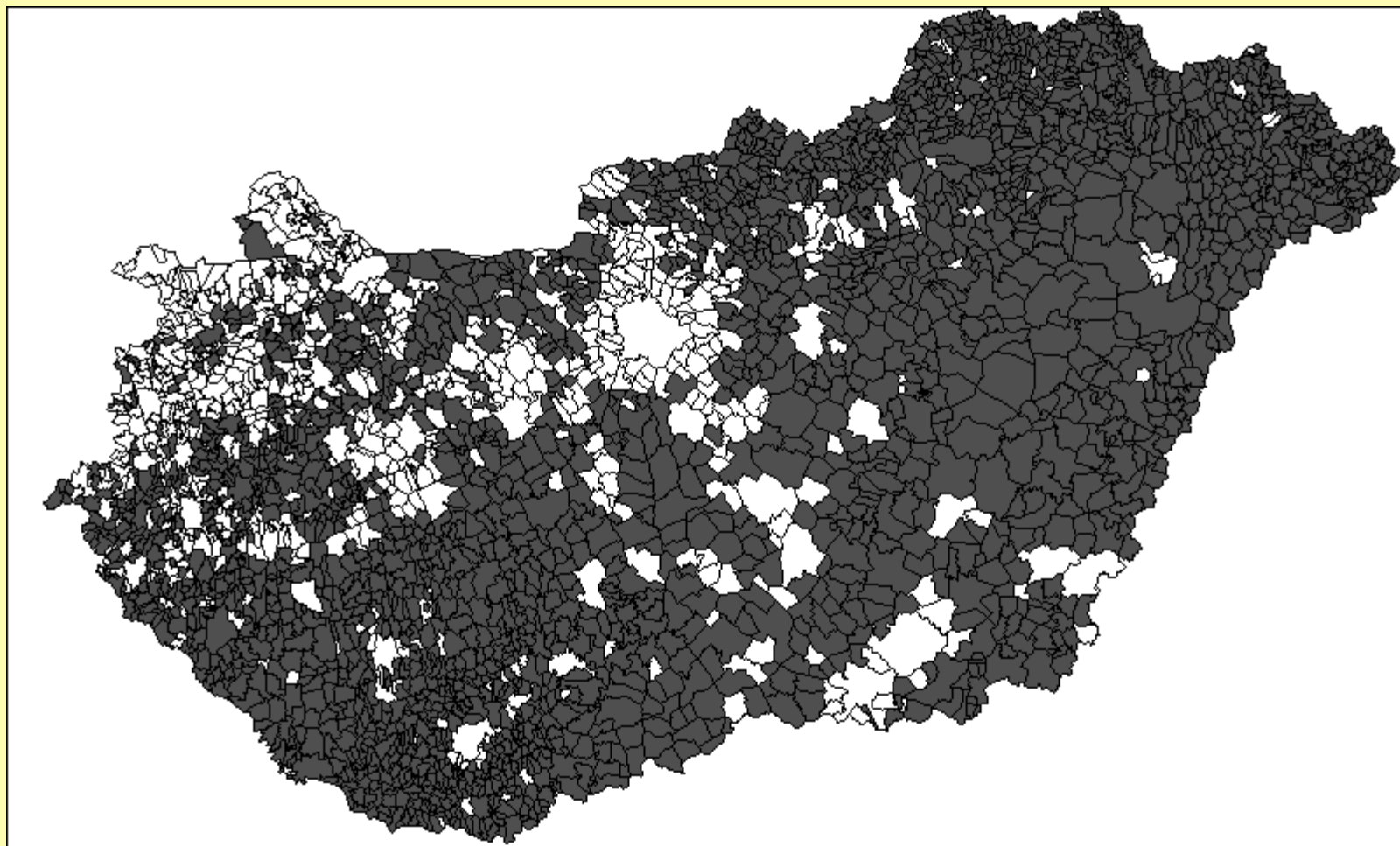
Forrás: Jakobi Ákos

1995. március

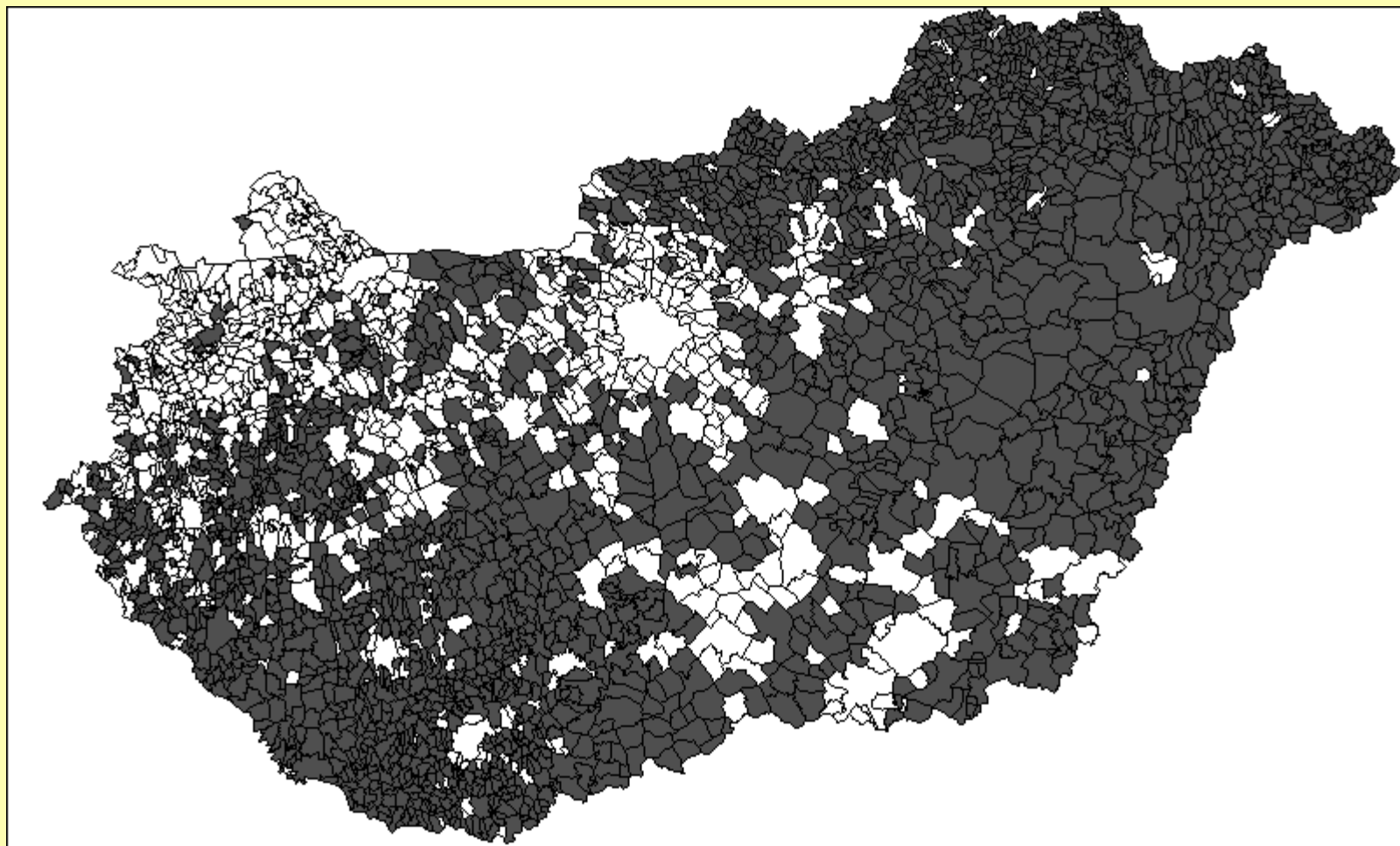
Forrás: Jakobi Ákos

1997. március

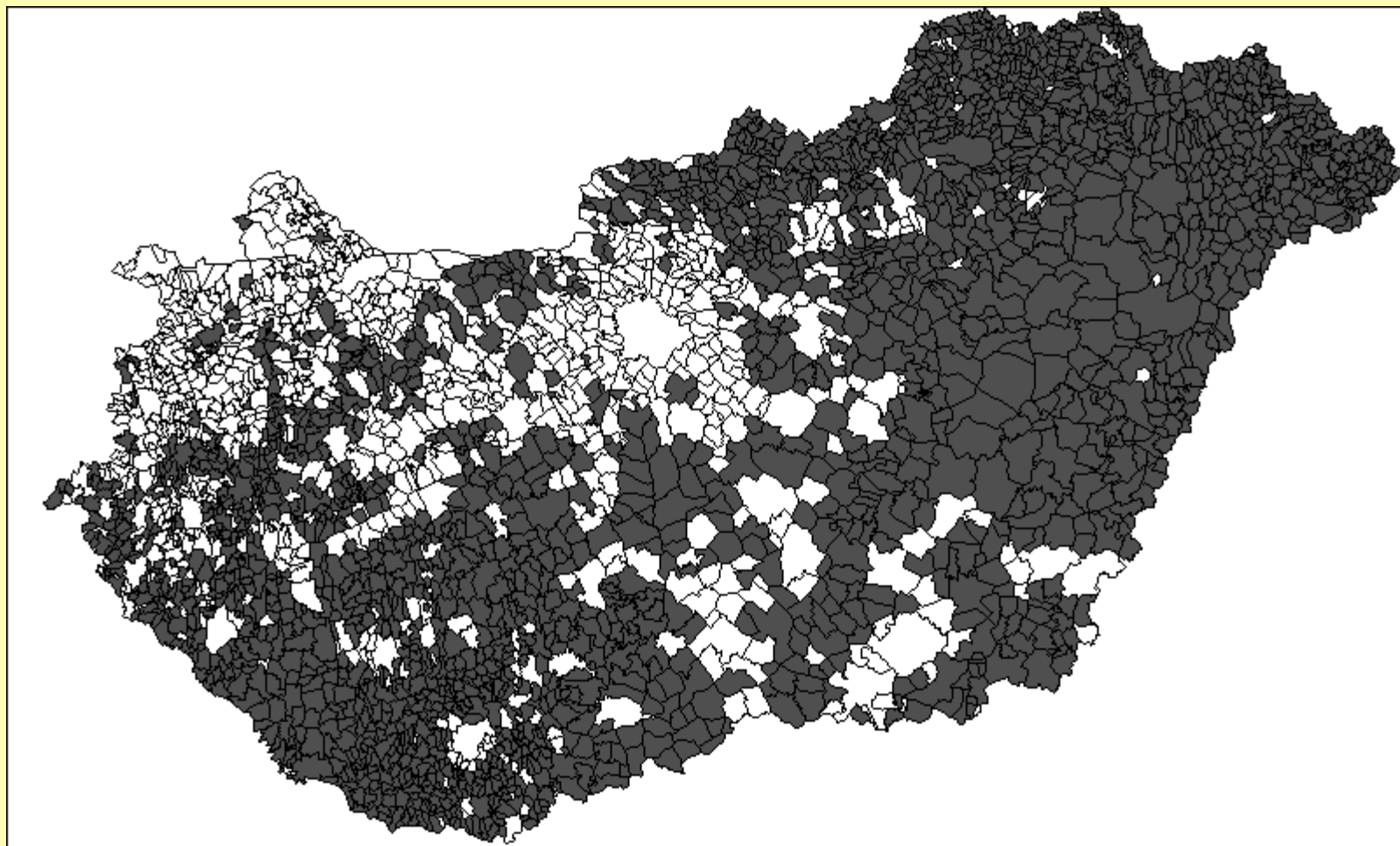
Forrás: Jakobi Ákos

1998. március

Forrás: Jakobi Ákos

1999. március

Forrás: Jakobi Ákos

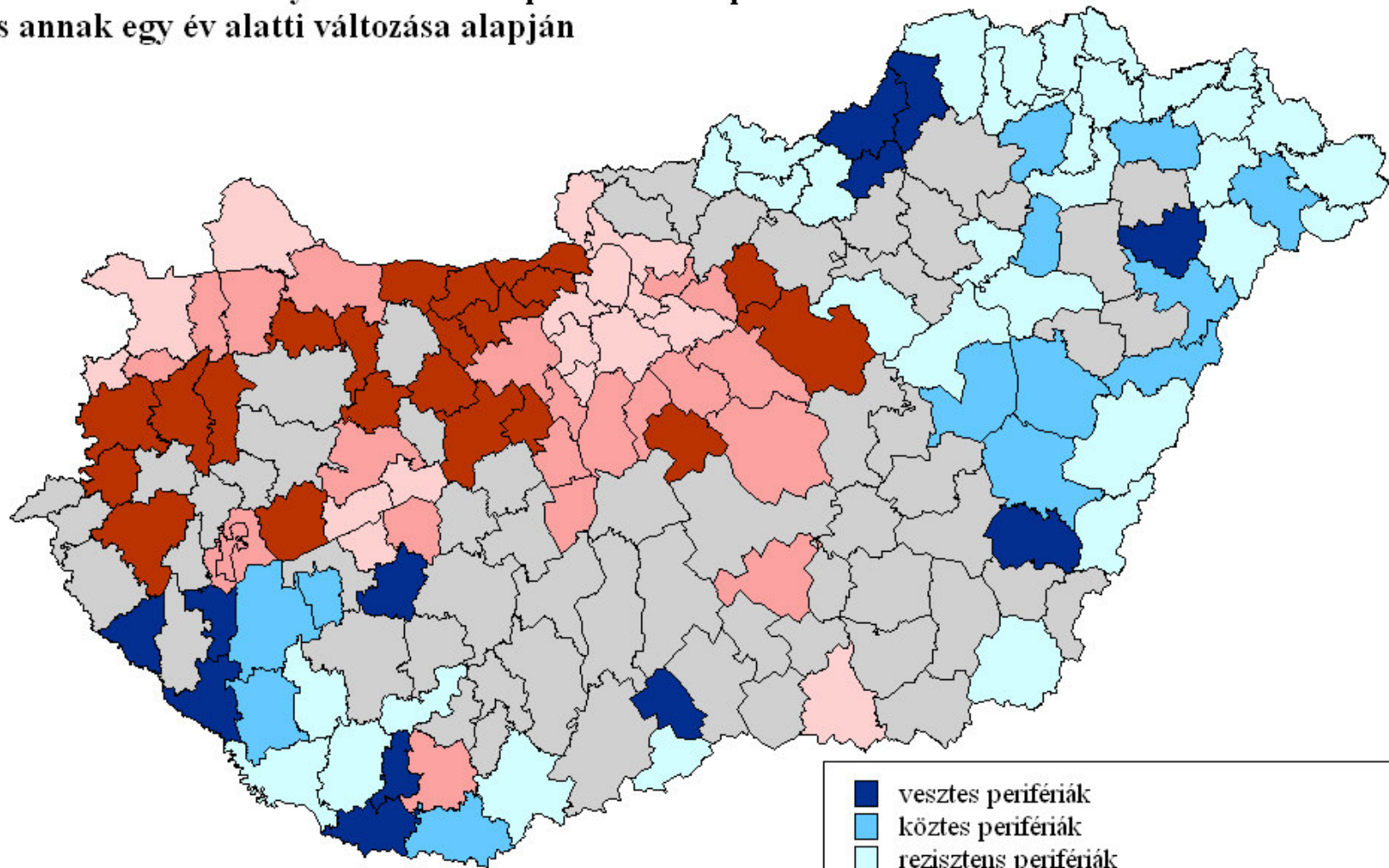
A munkanélküliség új hulláma (1)

- A rendszerváltozás óta eltelt időszakban ez a munkanélküliség 2. nagyobb hulláma
- Hasonlóságok:
 - Gócpontokból indul ki
 - Árapály szerű terjedés
 - Budapest és környéke „szigetként” jelenik meg
 - a munkanélküliség területi egyenlőtlenségei csökkennek

A munkanélküliség új hulláma (2)

- Különbségek:
 - A krízis gócpontjai fejlett térségek
 - A leghátrányosabb helyzetű térségeket (eleinte) kevésbé érinti
 - A válság után nem a kiinduló pontokba húzódik vissza a munkanélküliség, hanem az eredetileg is magas munkanélküliséggel küszködő térségekbe
- Válságkezelés
 - A látványos visszaesést szenvedő térségekre koncentrálnak, holott ÉNY még mindig sokkal jobb a munkaerőpiaci helyzet, mint az ország elmaradottabb részei
 - a keleti térségekben a krízis hatása tartósabb lesz – ezekre kell(ene) koncentrálni!

**Nyertesek és vesztesek
az álláskeresők arányának 2008. szeptemberi állapota
és annak egy év alatti változása alapján**

- vesztes perifériák
- köztes perifériák
- rezisztens perifériák
- centrumok és perifériák közé nem sorolható
- vesztes centrumok
- köztes perifériák
- rezisztens centrumok